

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1953

ΑΡΙΘ. 2

ΣΥΜΕΩΝ Ο ΘΕΟΔΟΧΟΣ

Δὲν ἔχομεν πολλὰς ἱστορικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ ἁγίου τούτου ἀνδρός, ὁ ὁποῖος συνεδέθη τόσον στενῶς πρὸς τὸ γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος. Αἱ ὀλίγαι ὁμως πληροφορίες, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐξ αὐτῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς (Λουκ. β' 25-35), μᾶς δίδουν πλήρη καὶ ζωερὰν τὴν εἰκόνα τῆς προσωπικότητός του.

Δὲν ἦτο ἐπίσημός τις ὁ Συμεῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον τὸν ἀναφέρει ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστής, ἀλλὰ «ἀνθρωπός τις», ὁ ὁποῖος ἔμενεν ἐν Ἱερουσαλήμ, «δίκαιος καὶ ἀγαθός, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ», διὰ τοῦτο δὲ «καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτὸν» καὶ εἶχε τὴν ἰδιαιτέραν πληροφορίαν, ὅτι δὲν θὰ ἀπέθνησκε «πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου».

Εἰς τὸν κόσμον τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει ἀπολύτως καμμίαν ἀξίαν ἢ ἐξωτερικὴ λαμπρότης· τὸ πᾶν εἶναι διὰ τὸν Θεόν, τῆς καρδίας τὸ περιεχόμενον καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου αἱ ἐπιθυμίαι. Ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐσέβεια εἶναι αἱ ἀξίαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας στολίζεται ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ γίνῃ «ἐκλεκτός» τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ μεγάλοι πόθοι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς ἀνθρωπότητος δίδουν ἐπισημότητα εἰς τὴν ταπεινὴν καὶ ἄπλαστον ψυχὴν τοῦ «δικαίου» καὶ τοῦ «εὐσεβοῦς». Πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους πάντοτε ὠμίλει, καὶ ὁμιλεῖ ἀκόμη καὶ σήμερον, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἴδιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὠδήγησε τὸν Συμεῶν εἰς τὸ ἱερόν «ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν», κατὰ τὸν νόμον, τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμέραν.

ᾠ! μὲ πόσῃν χαρὰν ὁ γέρον ἐκεῖνος ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου καὶ μὲ ποίαν προφητικὴν ἔξαρσιν «εὐλόγησε τὸν Θεόν»!

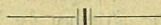
«Τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ».

(Α' Τιμόθ. 4, 12)

Οἱ λόγοι τοῦ Συμεὼν εἶναι οἱ τελευταῖοι, πρὶν ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου, προφητικοὶ λόγοι, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀγ. Γραφήν, περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔξ αὐτῶν δὲ ὁ περίφημος ὕμνος του «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα...» ἀπαγγέλλεται κάθε βράδυ περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ, κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ ὁποίου συμβολικῶς ἀναπαριστῶμεν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς γέννησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου Συμεὼν δύναται νὰ ἐνθαρρύνῃ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς «προσδεχομένους» καὶ σήμερον ἀκόμη «παράκλησιν» τοῦ πνευματικοῦ «Ἰσραήλ», τὸν ὁποῖον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδημιούργησεν ὁ Θεός, ἐκείνους δηλαδή, οἱ ὅποιοι ὠνευρέθησαν ἡμέρας καλλιτέρας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία προώρισται νὰ εἶναι «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν», συνεχίζουσα τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἄς μὴ ἀποκάμωμεν, ἀλλ' ἄς «προσκαρτερήσωμεν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει», βέβαιοι, ὅτι, καὶ ἂν ἀκόμη εἴμεθα κάποτε «ἀχρεῖοι δοῦλοι», ὁ Θεὸς «δύναται καὶ ἐκ τῶν λίθων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ».

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

ΤΟ ΑΓΙΑΣΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

Τοῦ αἰδίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐντολὴν καὶ ἐξουσίαν ἔλαβον οἱ Ἀπόστολοι παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τελεῖν τὰ μυστήρια πρὸς ἁγιασμόν τῶν πιστῶν, ἡ ἐντολὴ δ' αὕτη καὶ ἐξουσία μεταδίδεται εἰς τοὺς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων ἱερεῖς, ἥτοι Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους, σφραγισμένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς διαδοχικῆς ἐπισκοπικῆς χειροτονίας. Ἰδρυτὴς τῶν ἱερῶν μυστηρίων ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ Σωτὴρ καὶ ἀρχιποίμην Χριστός, ὁ αἰώνιος Ἱερεὺς, «καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σφίζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν» (Ἐβρ. 7, 24. 25. 8, 1. 4, 14). Ἐκτὸς δὲ τῶν μυστηρίων ἡ Ἐκκλησία καθόρισε καὶ ἄλλας ἱεράς τελετάς καὶ εὐχὰς τῶν ἱερέων ὑπὲρ τῶν πιστῶν. Ἀοράτως διὰ τοῦ Ἁγίου

«Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.»
(Ρωμ. 8, 23)

Πνεύματος ὁ Κύριος μεταδίδωσιν ἐν τοῖς μυστηρίοις καὶ ἐν ταῖς τελεταῖς καὶ εὐχαῖς τὴν θεῖαν χάριν πρὸς σωτηρίαν τῶν πιστῶν, ἀοράτως αὐτὸς ταῦτα πάντα ἐπιτελεῖ, οἱ δὲ ἱερεῖς, ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι, ἐκτελοῦσι μόνον, ἱερουργοῦντες, τὰς φυσικὰς ἐνεργείας τῶν μυστηρίων καὶ ἱερῶν τελετῶν, ὡς ὄργανα Αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας Εὐχαριστίας αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐστίν «ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος, ὁ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος», ἐνῶ τοῦτο καὶ τὰ λοιπὰ πάντα μυστήρια, δι' ὧν καὶ ἀναγεννῶνται οἱ πιστοὶ καὶ σφύζονται καὶ πρὸς τὸν Θεὸν προσάγονται καὶ τῆς θείας ἀξιοῦνται χάριτος, τελοῦνται ὑπὸ τοῦ ἱερέως. Τούτου ἕνεκα ὅλως ἔκτακτος εἶνε ἡ σημασία τοῦ ἁγιαστικοῦ αὐτοῦ ἔργου, οὔτινος τὸ ἔξωτερικὸν μέρος ὑποδεικνύει ἡ Λειτουργική.

Οἶκον δ' ἐννοεῖται ὅτι «καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθάραι, σοφισθῆναι καὶ οὕτω σοφίσαι, γενέσθαι φῶς καὶ φωτίσαι, ἐγγίσαι Θεῷ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους, ἁγιασθῆναι καὶ ἁγιάσαι, χειραγωγῆσαι μετὰ χειρῶν, συμβουλευῆσαι μετὰ συνέσεως», κατὰ τὰς ἐκφράσεις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Θεολόγου (Π. 35,480). Οὕτω δὲ παρεσκευασμένος ὢν ὁ ἱερεὺς, θὰ δυναθῆ ἡ ἐπιτελέση τὸ ἱερώτατον αὐτοῦ ἔργον, τὸν ἁγιασμόν τῶν πιστῶν διὰ τῶν μυστηρίων, δι' ὧν ἀναγεννᾷ αὐτοὺς εἰς νέαν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ μεταδίδει αὐτοῖς τὴν θεῖαν χάριν. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον, ὡς κοινὸς πάντων πατήρ, ὡς μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, προσάγει πρὸς τὸν Θεὸν εὐχὰς ὑπὲρ τῶν πιστῶν, οὐ μόνον τῶν ζώντων, ἀλλὰ καὶ τῶν τεθνεώτων (Π. 48,680. 61,284). Ἄδιαλείπτως εὐχεται οὐ μόνον ἐν τῷ ναῷ, ἀλλὰ καὶ κατ' οἶκον. Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἀδιαλείπτως ἠύχετο ὑπὲρ τῶν πιστῶν καὶ ἠὲ χαρίζεται τῷ Θεῷ, ὅτι μνεῖαν αὐτῶν ἐποιεῖτο ἐν ταῖς προσευχαῖς (Ἐφεσ. 1,15. Φιλιπ. 1,3.9. Κολ. 1,3.6.9. Φιλ. 4), ὁ δὲ ἱερός Χρυσόστομος ἔλεγε πρὸς τὰ ἑαυτοῦ πνευματικὰ τέκνα : «Ἐπειδὴ σπλάγγνοις ὑμᾶς περικείμει πατρικοῖς, ἐπειδὴ ἡ ἀγάπη πάντα τολμᾷ, οὐκ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας μόνον ἀλλὰ καὶ κατ' οἶκον, πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας υγείας, τῆς κατὰ ψυχὴν, τῆς κατὰ σῶμα, ποιῶμαι τὴν δέησιν. Οὐ γάρ ἐστιν ἱερεῖ πρέπουσα εὐχὴ ἕτέρα ὡς τὸ ὑπὲρ τῶν τοῦ λαοῦ καλῶν, πρὸ τῶν ἑαυτοῦ, προσιέναι καὶ ἐντυγχάνειν τῷ Θεῷ» (Π. 62,489). Εὐχόμενος ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων ὁ ἱερεὺς, ἐκζητεῖ ταυτοχρόνως, κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλον, καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτοῦ τῶν τέκνων εὐχὰς, πρὸς

«Ὁσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν».
(Ρωμ. 8, 26)

στενὸν τῆς ἀγάπης σύνδεσμον, ὃν οὐδεμία δύναμις νὰ διαλύσῃ δύναται (᾽Εφ. 3,14.19. 6,18-20). «Ἡμεῖς, ἔλεγεν ὁ αὐτὸς Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, καρποῦσθαί τι καὶ χρηστὸν σφόδρα πιστεύομεν ὅτι πάντα κατορθώσωμεν, ἂν ἐθελήσητε πάντες ἁποθυναδὸν τὰς χεῖρας ἐκτείνειν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σμικρότητος... συμφράττωμεν τοίνυν ἀλλήλους, συνδεσμῶμεν τῇ ἀγάπῃ, μηδεὶς ἡμᾶς χωρίζεσθω» (Π. 62, 489).

Αἱ εὐχαὶ τοῦ ἱερέως ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ὡς γνήσιοι καρπὸς τῆς ἀδόλου πατρικῆς ἀγάπης, ἐκπηγάζουσιν ἐξ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς καρδίας, εἶνε θερμαὶ αὐτοῦ ἐκχύσεις πρὸς τὸν Θεόν, διότι ὁ ἀληθὴς ἱερεὺς εὐχεται, ὡς ἠύχετο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἕτοιμος ὢν ν' ἀποσβέσῃ τὸ ἴδιον ὄνομα ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ τοῦ ἐλέους τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ (Ρωμ. 9,1-3. 30-39). Ὅθεν αἱ εὐχαὶ τοῦ ἱερέως δὲν εἶνε ἐξωτερικαὶ τινες πράξεις τελετουργικαί, ἀλλ' ἐγκάρδιος προσαναβίβασις αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Εἶνε ξέναι πρὸς πᾶσαν οἰανδήποτε γηϊνὴν σκέψιν, «ὁ γὰρ Θεὸς λειτουργεῖν προσῶν οὐδὲν ἀλλότριον καὶ τῆς ὕλης ἐφ' ὅλκιον ἐπιφέρεισθαι δύναται» (Π. 78,209).

Τῶν δ' εὐχῶν τοῦ ἱερέως μεγίστην καὶ κυριωδεστάτην ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ πιστοί, διότι οὐδεὶς ἕτερος τρόπος καὶ οὐδὲν ἕτερον μέσον ὑπάρχει ἐπικοινωνίας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐκζητήσεως τῆς θείας χάριτος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ καὶ τῆς βοηθείας. Τὸ ἁγιαστικὸν ἔργον τοῦ ἱερέως εἶνε ἡ βᾶσις τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου καὶ ἡ πηγὴ τῶν πρὸς σωτηρίαν καὶ ἠθικὴν τελείωσιν μέσων. Ἄνευ τῶν μυστηρίων καὶ ἄνευ τῶν εὐχῶν τοῦ ἱερέως δὲν δύνανται οἱ πιστοὶ νὰ συμμετάσχωσι τῆς ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελεσθείσης ἀπολυτρώσεως καί, συμμετασχόντες αὐτῆς, νὰ μείνωσιν ἐν αὐτῇ. Γνησίως δὲ πάντοτ' εὐχόμενος ὁ ἱερεὺς ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων δέον ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῶν εὐχῶν καὶ καθόλου τοῦ ἁγιαστικοῦ αὐτοῦ ἔργου, πιστεύων ὅτι «πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη» (Ἰακώβ. 5,16).

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ Θεὸς δέχεται θυμίαμα ἐξ ἀγνῶν χειρῶν προερχόμενον, εὐχὴν ἐκ καθαρῶν χειλέων καὶ καρδίας ἀδόλου, ἀλλὰ προκειμένου μάλιστα περὶ τῶν μυστηρίων ἢ δύναμις αὐτῶν δὲν ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῶν τελούντων αὐτά. Διότι, κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην Χρυσόστομον, «συμβαίνει ἄρχοντας μὲν εἶνε φαύλους καὶ μιαρούς, τοὺς δὲ ἄρχομένους ἐπιεικεῖς καὶ μετρίους, καὶ λαϊκοὺς μὲν ἐν εὐλαβείᾳ ζῆν, ἱερέας δ' ἐν πονηρίᾳ».

«Τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν».

(Ρωμ. 8, 26)

καὶ οὐκ ἔμελλεν οὐδὲ βάπτισμα εἶναι, οὐδὲ σῶμα Χριστοῦ, οὔτε προσφορὰ δι' ἐκείνων, εἰ πανταχοῦ τὴν ἀξίαν ἢ χάρις ἐζήτει. Νυνὶ δὲ καὶ δι' ἀναξίων εἶωθεν ἐνεργεῖν ὁ Θεὸς καὶ οὐδὲν τοῦ βαπτίσματος ἢ χάρις παρὰ τοῦ βίου τοῦ ἱερέως παραβλάπτει· ἐπεὶ ἔμελλεν ὁ λαμβάνων ἐλαττοῦσθαι. Ὡστε, εἰ καὶ σπανιάκι γίνεται ταῦτα, γίνεται ὁμως. Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μὴ τις τὸν βίον περιεργαζόμενος τοῦ ἱερέως σκανδαλίζεται περὶ τὰ τελούμενα. Οὐδὲν γὰρ ἄνθρωπος εἰς τὰ προκείμενα εἰσάγει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεώς ἐστι, κακείνός ἐστιν ὑμᾶς ὁ μυσταγωγῶν». Ὁ αὐτὸς Πατὴρ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας λέγει: «Εἰ καὶ σφόδρα εἰσὶ φαῦλοι οἱ ἱερεῖς, τὰ αὐτὰ πάντα ἐργάζεται καὶ πέμψει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐδὲ γὰρ ὁ καθαρὸς ἀπὸ τῆς οἰκείας ἐπισπᾶται καθαρότητος (τὸν ἀγιασμόν) ἀλλ' ἢ χάρις ἐστὶν ἢ τὸ πᾶν ἐργαζομένη... ἃ γὰρ ἐγκεχειρισται ὁ ἱερεὺς, Θεοῦ μόνον ἐστὶ δωρεῖσθαι καὶ ὅπου περ ἂν φθάσῃ ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐλάττων τῆς χάριτος ἐκείνης φανεῖται... καὶ τί λέγω τοὺς ἱερεῖς; οὔτε Ἄγγελος οὔτε Ἀρχάγγελος ἐργάσασθαι τι δύναται εἰς τὰ δεδομένα παρὰ Θεοῦ, ἀλλὰ Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα οἰκονομεῖ· ὁ δὲ ἱερεὺς τὴν ἑαυτοῦ δανεῖζει γλῶτταν καὶ τὴν ἑαυτοῦ παρέχει χεῖρα· καὶ γὰρ οὐδὲ δίκαιον ἦν διὰ τὴν ἐτέρων κακίαν εἰς τὰ σύμβολα τῆς σωτηρίας ἡμῶν τοὺς πίστει προσιόντας παραβλάπτεισθαι» (Π. 61,69). Περὶ τούτου λίαν προσφυῶς καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει: «Ἐστω χρυσός, ἔστω σιδηρὸς, δακτύλιοι δὲ ἀμφοτέροι καὶ τὴν αὐτὴν ἐγκεχαράχθωσαν εἰκόνα βασιλικήν, εἶτα κηρὸν ἐντυπούτωσαν. Τί διοίσει ἢ σφραγὶς αὐτῆ τῆς σφραγίδος ἐκείνης; οὐδέν. Ἐπίγνωθι τὴν ὕλην ἐν τῷ κηρῷ, κἂν ἦς σοφώτατος. Εἰπέ τί μὲν τοῦ σιδήρου, τί δὲ τοῦ χρυσοῦ τὸ ἐκσφράγισμα, καὶ πῶς ἔν ἐστι. Τῆς γὰρ ὕλης τὸ διάφορον, οὐ τοῦ χαρακτῆρος. Οὕτως ἔστω σοι πᾶς βαπτιστής· κἂν τῇ πολιτείᾳ προέχη, ἀλλ' ἢ γε τοῦ βαπτίσματος δύναμις ἴση καὶ τελειοποιός σοι πᾶς ὁμοίως ὁ τῇ αὐτῇ πίστει μεμορφωμένος» (Π. 66,363).

Ἐκ τῶν λόγων τούτων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἐξάγεται, ὅτι «οὐδὲν ὁ λαϊκὸς παραβλάπτειται, τοῦ ἱερέως μὴ εὖ βιοῦντος» καί, ὅτι τὸ θεῖον βῆμα οὐ κοινοῦται ταῖς ἀκαθάρταις χερσὶ τοῦ ἱερέως, «οὐδὲ τὰ ἄχραντα χραίνεται μυστήρια εἰ ὁ ἱερεὺς πάντας ἀνθρώπους εἰς κακίαν παρελάσειεν» (Π. 78,294). Τοῦτο δὲ γίνεται, ἔνεκα αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν μυστηρίων, ἐν οἷς, ὀρθῶς καὶ

«Ἄλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλάλητοις».
(Ρωμ. 8, 26)

κανονικῶς τελουμένοις, μεταδίδοται πάντοτε ἀναποδράστως ἡ θεία χάρις τοῖς πιστοῖς, ἡ δὲ δύναμις αὐτῶν οὐδόλως ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἁπλοῦ συμβόλου καὶ ὄργανου, οἷον εἶναι ὁ ἱερεὺς, «οὐκ ἔστι ταῦτα ἃ χαρίζεται ὁ Θεὸς ὡς ὑπὸ ἱερατικῆς ἀρετῆς ἀνύεσθαι· τὸ πᾶν τῆς χάριτός ἐστι, τούτου (τοῦ ἱερέως) ἔστιν ἀνοῖξαι μόνον τὸ στόμα, τὸ δὲ πᾶν ὁ Θεὸς ἐργάζεται· σύμβολον οὗτος πληροῖ μόνον», λέγει ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος (Π. 62,612).

Αὐτόδηλον ὅμως, ὅτι ὡς κακὸν σύμβολον καὶ ὄργανον ὁ ἱερεὺς, ἀναξίως εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ τὰ ὑπερφύεστατα, εἰς ἃ οἱ Ἄγγελοι οὐ τολμῶσι παρακύψαι, τελῶν μυστήρια, μεγίστης ἀποβαίνει, πρώτιστα πάντων, εἰς ἑαυτὸν ζημίας πρόξενος καὶ μέγιστον ἐπὶ τούτῳ ὑπέχει κρίμα. «Ὁ τελούμενος οὐδὲν παραβλάπεται, λέγει ὁ ἅγ. Ἰσιδώρος Πηλουσιώτης, εἰς τὰ σωτηριώδη σύμβολα, εἰ ὁ ἱερεὺς εὖ βίους μὴ εἴη· ἀλλ' αὐτὸς μὲν πάντως ἀπολαύσει τῶν θείων ἐκείνων καὶ λόγου κρειττόνων εὐεργεσιῶν, ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ ἰδίου βίου ἀργαλεώτερον ὑφέξει λόγον, καὶ τοσαύτη αὐτῷ προσθήκη κολάσεως γενήσεται ὅση καὶ τιμὴ αὐτῷ ὑπῆρκεται» (Π. 78,480). Ἐξ ἐναντίου, ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς εἴτε κατ' ἰδίαν ἀναπέμπων εὐχὰς ὑπὲρ τῶν κατὰ μέρος πιστῶν, τῶν ἐχόντων ἀνάγκην αὐτῶν ἐν ταῖς διαφόροις τοῦ βίου περιστάσεσιν, εἴτε ἐν τῷ ναῷ, ὅπου ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ ὅλου παρίσταται πρὸ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου, εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ προσάγει εὐχὰς, σφζούσας καὶ αὐτὸν καὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπενέργεια τῆς θείας χάριτος δὲν εἶνε ἀπλῶς ἐξωτερικὴ, καίτοι πάντοτε ἐπερχομένη, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικὴ καθίσταται, διὰ τῆς ἀμέσου ὑπὸ τοῦ πιστοῦ ἀποδοχῆς καὶ οἰκειώσεως, ἵνα μὴ εἰς κατάκριμα ἀλλ' εἰς σωτηρίαν αὐτῷ προσαχθῆ, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ προσωπικὴ τοῦ πιστοῦ συμμετοχή, ἣν ὑποδεικνύων ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος ἔλεγεν, «οὔτε ὁ δίκαιος (ἱερεὺς) ὠφελήσει τι μὴ ὄντος σου πιστοῦ, οὔτε ὁ φαῦλος βλάψει τι ὄντος σου πιστοῦ» (Π. 62,612). Ἡ συμμετοχὴ αὕτη τοῦ πιστοῦ, ἡ κατάλληλος προπαρασκευὴ τοῦ ἐδάφους ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καταστάσει καὶ διαθέσει τοῦ πιστοῦ ἐξαρτάται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐκ τοῦ ἱερέως, ὅστις, τὸ καθῆκον τοῦτο ἐπιτελῶν, καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὰς εὐχὰς πληροῖ θείας χάριτος καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Τοιοῦτου ἱερέως αἱ εὐχαί, πλὴν τοῦ ὅτι εἰσὶν εὐπρόσδεκτοι τῷ

«Ὅτι ἀμεν δέ, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν».
(Ρωμ. 8, 28)

Θεῶ, ἔχουσι, ἐπὶ πλεόν, ἀκατανίκητον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ψυχῶν τῶν πιστῶν, ἐπαίρουσαι αὐτὰς πρὸς τὸν Θεόν, ἀγιάζουσαι καὶ φωτίζουσαι. Κατὰ τὰς ἱερωτάτας στιγμὰς τῶν εὐχῶν ὁ ἀληθὴς ἱερεὺς προσάγων τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸν Θεόν, ἀποκαθιστῶν τὴν πρὸς Αὐτὸν ἐπικοινωνίαν, μεταδίδων τὴν θείαν χάριν, καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας Εὐχαριστίας, διακατέχεται ὅλως ὑπὸ ἐκτάκτου τοῦ πνεύματος ἑξάρσεως, βαθύτατα ἀναλογιζόμενος τὴν ἱερότητα τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελεσιουργομένων, κατανύσσεται ὑπὸ τῆς ἀγιότητος τῶν στοχασμῶν καὶ τῶν πόθων ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἠθικῆς τελειώσεως τῶν ὑπὲρ ὧν εὐχεται. Μόνον τότε ἀληθῶς αἱ εὐχαὶ τοῦ ἱερέως πληροῦσι τὸν σκοπὸν αὐτῶν, «ὥσπερ γὰρ τὸ θυμίαμα, ἔλεγε ἄλλιν ὁ χρυσορρήμων ἱερεὺς, καὶ καθ' ἑαυτὸ ἔστι καλὸν καὶ εὐῶδες, τότε δὲ μάλιστα ἐπιδείκνυται τὴν εὐωδίαν, ὅταν ὀμιλήσῃ τῷ πυρὶ, οὕτω δὴ καὶ ἡ εὐχὴ καλὴ μὲν καὶ καθ' ἑαυτήν, καλλίων δὲ καὶ εὐωδεστέρα γίνεται, ὅταν μετὰ θερμῆς καὶ ζεούσης ψυχῆς ἀναφέρηται, ὅταν θυμιατήριον ἢ ψυχὴ γίνηται καὶ πῦρ ἀνάπτῃ σφοδρὸν» (Π. 55,430).

Ὁ ἱερεὺς, ὡς καὶ ἀνωτέρω ὑπεδηλώθη, ἔχει καὶ δι' ἑαυτὸν μεγάλην ἀνάγκην, τῶν ἀληθῶν καὶ γνησίων εὐχῶν, ὡς κατ' ἐξοχὴν εὐχέτης, διότι, κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, «ἂν τῆς προσευχῆς στέρησῃ ἑαυτὸν, ταῦτὸν ποιήσει ὥσπερ ἂν εἴ τὸν λιθὸν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξήγαγεν, ὥσπερ γὰρ ζωὴ ἐκείνῳ τὸ ὕδωρ, οὕτως αὐτῷ προσευχὴ, ὅπερ δ' ἔστιν ἐν οἰκίᾳ θεμέλιος, τοῦτο ἐν ψυχῇ προσευχή». Ἡ προσευχὴ εἶνε μέσον συντελεστικώτατον εὐδοκίμησης ἐν τῷ ἀγαθῷ παντός καθόλου χριστιανοῦ, πολλῶ μᾶλλον τοῦ ἱερέως, δυναμένου δι' αὐτῆς ν' ἀναζωπυρῇ τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης (Α' Τιμ. 1,6). Διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐπικοινωνίας πρὸς τὸν Θεόν, εὐχόμενος ὑπὲρ τε τοῦ ποιμνίου καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὁ ἱερεὺς πορίζεται καθ' ἑκάστην νέας πνευματικὰς δυνάμεις πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ θείου σκοποῦ τῆς ἀνατεθειμένης αὐτῷ διακονίας, διατελεῖ ἐν διηνεκεῖ καὶ ἐνθουσιώδει ἱερῶ σκέπει περὶ τοῦ σκοποῦ τούτου. Ἐπὶ πλεόν προσκτᾶται τὸ χάρισμα τῆς προσευχῆς, δι' οὗ δεόμενος τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν πιστῶν εἰσακούεται παρ' Αὐτοῦ. Τότε ἀληθῶς ἀποβαίνει, κατὰ τὴν πλήρη καὶ τελείαν τῆς λέξεως ἔνοιαν, «ἱερεὺς».

«Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων».

(Ρωμ. 8, 31)

ΑΡΡΩΣΤΕΙΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΟΣ

Ἡ ἀρρώστεια δὲν φαίνεται νὰ ἐπιδεινοῦται καὶ οἱ πόνοι δὲν δύνονται, κάτι ὅμως διαγινώσκειται ἐκεῖ, ὅτι ἡ ἀρρώστεια ἀποβαίνει μακροχρόνιος. Ὁ ἀρρωστος βλέπει, ὅτι ἐρριφθὴ στὸ βασανιστικὸ κρεβάτι τοῦ θεραπευτηρίου καὶ θὰ μείνῃ ἐκεῖ δεσμευμένος ποιὸς ξεύρει πόσα χρόνια. Χρόνια! ὄχι μῆνες καὶ ἡμέρες. Χρόνια ὀλόκληρα 1,2,3... Εἶναι ἡ φύσις τῆς ἀρρώστειας τέτοια, ἂν μάλιστα καταντήσῃ ἀνιάτος, τότε θὰ περιμένῃ νὰ πάρῃ τὸ ἔξιτήριον τῆς παρουσίας ζωῆς ἀπὸ τὸ ἀντιπαθητικώτατον κρεβάτι. Πόσον εἶναι ἀξιοσυμπάθητος! Σκεφθῆτε, παρακαλῶ, πόσος ἡρωϊσμός ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἑνὸς μακροχρόνιου ἢ ἰσοβίου ἐχθροῦ, πόση αὐταπάρνησις χρειάζεται, διὰ νὰ νικήσῃ!

Χρειάζεται μὲ μιὰ ζωηρὰ φαντασία νὰ μετατεθῆ κανεὶς στὴ θέσι τοῦ ἀξιοσυμπάθητου αὐτοῦ πλάσματος, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τὸν συμπαθήσῃ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ τονώσωμεν, νὰ ἐξυψώσωμεν τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀρρωστοῦ, ἄλλως διατρέχει τὸν κίνδυνον ἀπονενομημένα διαβήματα νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸν νοῦν του καὶ νὰ θεωρῇ ταῦτα ὡς τὸν λυτρωτήν του. Δύο λοιπὸν ὄπλα θὰ φροντίσωμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἀρρωστον πρὸς διατήρησιν τοῦ ἠθικοῦ του ἀκμαίου. Πρῶτον, θὰ τὸν βοηθήσωμεν νὰ στρατολογήσῃ ὅλας του τὰς ψυχικὰς δυνάμεις· καὶ δεύτερον, νὰ κρατήσῃ τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Χριστόν.

Ἐὰν γνωρίζωμεν, ὅτι, παρ' ὅλον τὸ βάρος τῆς ἀρρώστειας του καὶ τὰ κύματα τῆς ἀπογοητεύσεως πὸν τὸν ἐπισκέπτονται, ὁ ἀρρωστος διατηρεῖ πάντοτε τὴν ἐλπίδα τῆς θεραπείας του. Ἐλπίζει, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ γίνῃ καλά. Τὸ ὑπέροχον αὐτὸ συναίσθημα τῆς αἰσιοδοξίας πρέπει πολὺ νὰ τὸ τροφοδοτῶμεν, μὲ διηγῆσεις γεγονότων σχετικῶν, ἀπὸ περιπτώσεις ἄλλων ἀρρώστων θεραπευθέντων. Τὸ ἔμφυτον αὐτὸ συναίσθημα ἄς τὸ διατηρῶμεν πάντοτε ἀκμαῖον καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι «ἡ ἐλπίς οὐ καταισχύνει».

Θὰ διατηρεῖται δὲ τοῦτο, ἂν ὁ ἀρρωστος ἔχῃ ἐγκαρτέρησιν καὶ ὑπομονήν. Θὰ πρέπει νὰ κάμῃ ἔργον του ὁ ἀρρωστος τὴν καλλιέργειαν τῆς ὑπομονῆς· «ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Θὰ τοῦ εἴπωμεν, ὅτι, ἂν ὁ ἔμπορος λ.χ. ὀφείλῃ ν' ἀποκτήσῃ ἐπιχειρηματικότητα διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ἐμπορίου του, οὐ θὰ προσφέρῃς ὑπομονήν διὰ τὴν θεραπείαν σου, «ὁ ὑπο-

«Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν».
(Ρωμ. 8, 34)

μείνας εἰς τέλος σωθήσεται». Ἐς ὑπομνήσωμεν ἐδῶ τὸν ἐπὶ 38 χρόνια «κατακείμενον εἰς τὴν Προβατικὴν Κολυβήθραν». Νὰ τοῦ τονισθῆ: τριάκοντα ὀκτώ χρόνια! Πόση ὑπομονὴ ἔχρειάζετο, καὶ μάλιστα νὰ εἶναι μόνος του· «ἄνθρωπον οὐκ ἔχω»!

Δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον καὶ νὰ φιλοσοφήσωμεν, τρόπον τινά, μὲ τὸν ἄρρωστόν μας. Θὰ τὸν βοηθήσωμεν δηλ. ἵνα ὄχι μόνον μὲ τὸ μάτι τοῦ παρόντος βλέπῃ τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ πρῖσμα τῆς αἰωνιότητος, «οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἐβρ. ιγ'. 14). Ἀληθινὰ πόσον παίρνουν διαφορετικὴν ὄψιν, ἢ καλλίτερα τὴν ἀληθινὴν ὄψιν, τὰ ζητήματά μας, ὅταν μὲ κριτήριον τὴν αἰωνιότητα τὰ σταθμίζωμεν; Ἐνώπιον λοιπὸν τῆς αἰωνιότητος ποίαν σημασίαν ἔχει μία ἀρρώστεια πέντε ἢ δέκα, ἔστω, χρόνων; «Οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν» (Ρωμ. η' 18). Ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι πρόσκαιρος καὶ παροδική, «πάροικοι καὶ παρεπίδημοι» εἴμεθα ἐδῶ, μίαν ἡμέραν θὰ ἀποχαιρετήσωμεν τὸν κόσμον αὐτὸν τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης, τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῶν δακρύων, καὶ θὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου «καινὸς οὐρανὸς καὶ καινὴ γῆ», ὅπου αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μεθ' ἡμῶν καὶ ἐξαλείψει ἐκεῖ πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν «καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι... οὔτε πόνος», ἐκεῖ λέγει ὁ Θεός, «ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα» (Ἀποκ. κ').

Ἄρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ Ο ΘΕΟΦΟΡΟΣ

Τὸ μηνολόγιον ἀναγράφει τὴν 29ην τοῦ λήξαντος μηνὸς τὴν ἀνάμνησιν τῆς μετακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Ἀποστολικοῦ πατρὸς Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, τοῦ ὁποίου τὸ μαρτύριον, ἐώρτασεν ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου.

Καὶ ὁ ἱερός Ἰγνάτιος, ὅπως οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, παραμένει, δυστυχῶς ἄγνωστος διὰ τὸ πολὺ πλῆθος τῶν πιστῶν. Καὶ ὅμως ἡ φυσιογνωμία τοῦ Ἰγνατίου κατέχει ὀλωσδιόλου ἐξαιρετικὴν θέσιν μεταξὺ τῶν ἁγίων ἀνδρῶν τοῦ β' αἰῶνος, οἱ ὅποιοι ἐδέχθησαν τὸ Εὐαγγέλιον ἀπὸ τοὺς ἀμέσους μαθητὰς καὶ ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ. Αἱ δὲ ἐπιστολαὶ

«Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;».

(Ρωμ. 8, 35)

τοῦ μεγάλου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ πατρὸς ἀποτελοῦσι σπουδαί-
 ὀτατον φιλολογικὸν μνημεῖον τῆς πρώτης μεταποστολικῆς ἐποχῆς
 καὶ γνησίαν πηγὴν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν ζη-
 λοτύπως διεφύλαξεν ἀκεραίαν ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολή.

Μαθητῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ ἱερός
 Ἰγνατίος ἐ χρημάτισεν ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ἐπὶ δὲ τοῦ Τραϊα-
 νοῦ ἀπήχθη εἰς Ρώμην, ὅπου ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον, δοθεὶς
 ὡς τροφή εἰς τὰ ἄγρια θηρία, τῷ 107 μ.Χ. Καθ' ὁδόν, ὅτε ἀπή-
 γετο εἰς Ρώμην, ἔγραψε διαφόρους ἐπιστολάς, ἐκ τῶν ὁποίων
 σφύζονται ἐπτὰ, αἱ ἐξῆς: Πρὸς Ἐφεσίους, Μαγνησίους, Τραλλι-
 νούς, Ρωμαίους, Φιλαδελφεῖς, Σμυρναίους καὶ Πολύκαρπον.

Τὸ ὕφος τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἰγνατίου, ὅπως ἄλλωστε καὶ
 ὅλα τὰ ἔργα τῶν λοιπῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, ὑπενθυμίζει τὸ
 ὕφος τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἀλλ' ἐξ ὧν ἡ
 πρὸς Ρωμαίους εἶναι ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὴ τοῦ θείου ζή-
 λου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατείχeto βαδίζων πρὸς τὸ μαρτύριον, καὶ
 τῆς γενναιότητος, μετὰ τῆς ὁποίας ἀντιμετώπιζε τὸν ἐπικείμενον
 σκληρὸν καὶ ἀδικον θάνατον. Μὲ τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἐξήτει νὰ
 προλάβῃ τοὺς ἐν Ρώμῃ χριστιανούς νὰ μὴ παρεμποδίσουν τὸ
 μαρτύριόν του κατ' οὐδένα τρόπον, παρεκάλει δέ, ἐὰν πράγματι
 τὸν ἀγαποῦν, νὰ τὸν ἀφίσουν ἀνενόγητον νὰ ὑπομείνῃ τὸ τέλος,
 «τὸν κλῆρον ἀνεμποδίστως ἀπολαβεῖν».

— Δὲν θέλω, ἔγραφε, ν' ἀνθρωπαρεσκῆσετε, ἀλλὰ νὰ ἀρέ-
 σετε εἰς τὸν Θεόν, καθὼς καὶ πράγματι ἀρέσκετε τώρα. Διότι
 οὔτε ἐγὼ θὰ εὔρω ἄλλοτε τοιαύτην εὐκαιρίαν, διὰ νὰ συναντήσω
 τὸν Θεόν, οὔτε σεῖς ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε καλλίτερον ἔργον ἀπὸ
 τὸ νὰ σιωπήσετε... «Καλὸν τὸ δῦναι ἀπὸ κόσμου εἰς Θεόν, ἵνα
 εἰς αὐτὸν ἀνατείλω». Μόνον ζητεῖτε ν' ἀποκτήσω δύναμιν, ὥστε
 νὰ μὴ λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ θέλω, νὰ μὴ λέγωμαι μόνον χρι-
 στιανός, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐρεθῶ πράγματι τοιοῦτος... «Ἐγὼ ἐκὼν
 ὑπὲρ Θεοῦ ἀποθνήσκω, ἐάνπερ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε... Σίτός εἰμι
 τοῦ Θεοῦ καὶ δι' ὁδόντων θηρίων ἀλήθομαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος
 εὐρεθῶ τοῦ Χριστοῦ». Ἐὰν τὰ θηρία δὲν θελήσουν νὰ με θίξουν,
 ὅπως συνέβη μὲ μερικοὺς ἄλλους, ἐγὼ θὰ τὰ βιάσω... Ἐγὼ γνω-
 ρίζω τί εἶναι τὸ συμφέρον μου, «νῦν ἄρχομαι μαθητῆς εἶναι».

Ταῦτα ἔγραψεν ὁ μελοθάνατος ἱεράρχης καὶ ἐξέφραξε μὲ
 τοὺς λόγους αὐτοὺς ὄχι μόνον τὴν ἰδικήν του θέλησιν, ἀλλὰ ὀλο-
 κλήρου τῆς ζωντανῆς καὶ διωκομένης Ἐκκλησίας τὸ φρόνημα,

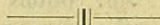
«Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς».

(Ρωμ. 8, 37)

δλων τῶν χιλιάδων τῶν μελλοθανάτων πιστῶν τὰ αἰσθήματα... «Ἄφετέ με καθαρὸν φῶς λαβεῖν. Ἐκεῖ παραγενόμενος ἄνθρωπος ἔσομαι». Αὐτὴ ἦτο ἡ παράκλησις καὶ κάθε μάρτυρος τῆς ἀληθείας, ὁσάκις συγγενεῖς ἢ φίλοι ἐπήγαιναν εἰς τὴν ἀθλίαν του φυλακὴν, διὰ νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὸ μαρτύριον.

Ἄν ἀναμετρήσωμεν τὰς δυνάμεις μας οἱ σύγχρονοι ὄπαδοὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἄρά γε, δυνάμεθα ν' ἀτενίσωμεν, χωρὶς νὰ κοκκινίσωμεν ἀπὸ ἐντροπὴν, τὰς φωτεινάς μορφὰς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐνώπιον τοῦ θανάτου μετεχειρίζοντο τοιαύτην γλῶσσαν; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰς περισσοτέρας φορὰς ὄχι πλέον ἐνώπιον τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν ἐλαχίστων — καὶ πολλάκις καὶ τῶν γελοιωδεστέρων—δυσκολιῶν ἀρνούμεθα τὸν Χριστόν;

ΓΑ·Ι·ΟΣ ὁ Πρεσβύτερος

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ

Ἡ μετὰ τὸν Ἀπόστολον εὐλογία.—Ἡ μνεῖα τοῦ Ἁγίου τῆς ἡμέρας.—Εἰς τὴν Μεγ. Εἰσοδον.—Ὁ Μικρὸς Ἀγιασμός.

Μὲ τὴν ἄδειαν τῶν ἀγαπητῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἐφημερίου» μας, οἱ ὁποῖοι εἶναι γνωστὸν πόσον ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, θὰ σημειώσω μερικὰ πράγματα, πὸν συμβαίνουν κάποτε εἰς τοὺς ναοὺς μας καὶ πὸν πρέπει νὰ διορθωθοῦν. Ἐλπίζω δέ, ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῆ κανεὶς πὸν θὰ δυσαρεστηθῆ ἢ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐπιμένῃ μὲ πείσμα εἰς ὅ,τι ἄτακτον γίνεται τυχὸν καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον, διότι τὰ Σημειώματά μου αὐτὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔχουν σκοπὸν νὰ θίξουν ἀπολύτως κανένα, ἀλλ' ἀποβλέπουν μόνον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὀρθῆς τάξεως, πὸν ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν.

1.—Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἀποστόλου, μερικοὶ ἱερεῖς ἀλλάζουσι τὴν φρασεολογίαν τῆς εὐχῆς, πὸν ἀπευθύνει ὁ λειτουργὸς πρὸς τὸν Ἀναγνώστην, καὶ ἄλλοι μὲν λέγουσι «Εἰρήνη σοι τῷ ἀναγνώντι», τὸ ὁποῖον εἶναι μὲν γλωσσικῶς ὀρθὸν δὲν εἶναι ὁμῶς σύμφωνον πρὸς τὸν καθιερωμένον τύπον, ἄλλοι δὲ λέγουσι «Εἰρήνη σοι τῷ ἀναγνώσαντι», τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ γλωσσικῶς ἐσφαλμένον, διότι χρησιμοποιεῖ τὸν νεώτερον γραμματικὸν τύπον ἀναγνώσαντι, πὸν δὲν ἔχει καμμίαν θέσιν

«Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν».

(Ρωμ. 12, 2)

μέσα εἰς ὅλην τὴν ἄλλην ἀρχαιοπρεπῆ φρασεολογίαν. Διὰ τὴν μὴ λέγουν λοιπὸν ὅλοι τὸ καθιερωμένον «Εἰρήνη σοι τῷ ἀναγινώσκοντι», Αὐτὸ, ἄλλωστε, εἶναι καὶ ἐντελῶς σύμφωνον μὲ τὴν παλαιότεραν λειτουργικὴν πράξιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦσαν οἱ ἴδιοι οἱ «ἀναγινώσκοντες» τακτικὰ τὸν Ἀπόστολον.

2.—Ἄλλοι πάλιν Ἱερεῖς παρασύρονται ἀπὸ τὴν σημείωσιν «τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας», ποῦ ὑπάρχει εἰς τὸ «Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου...», εἰς τὸ «Δέσποτα πολυέλεε...», εἰς τὴν εὐχὴν τῆς θ. Ἀναφορᾶς (μετὰ τὸ «Ἐξαιρέτως...») καὶ εἰς τὴν Ἀπόλυσιν, καὶ, ὅταν πρόκειται περὶ Δεσποτικῶν ἢ Θεομητορικῶν ἑορτῶν ἢ περὶ ἑορτῶν ἁγίων χαρακτηριζομένων ἄλλως ἀπὸ τὸν καθιερωμένον τύπον «μνήμη», λέγουν π.χ. «...ταῖς προσβείαις τῆς Παναγίας ἀχράντου... τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, τὸ γενέθλιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου... (ἢ «ἢ παγκόσμιος ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ...», ἢ «ἢ ἀνάληψις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ», ἢ «ἢ ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ Τιμίου Προδρομοῦ» κλπ.), οὗ καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν, τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων...». Ὅλα αὐτὰ εἶναι γλωσσικῶς καὶ λογικῶς ἐσφαλμένα καὶ πρέπει νὰ διορθῶνται, διὰ νὰ μὴ προκαλεῖται τοῦλάχιστον δυσφορία εἰς τοὺς δυναμένους νὰ ἐννοοῦν καλλίτερον τὰ πράγματα.

3.—Ἐπίσης εἰς τὴν Ἀπόλυσιν πολλοὶ Ἱερεῖς ἔχουν συνηθίσει κακῶς νὰ λέγουν «...τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων... καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων...», τοῦτο δὲ τὸ ἐσφαλμένον παρεισέφρυσεν καὶ εἰς ἰδιωτικὰς τινὰς ἐκδόσεις λειτουργικῶν βιβλίων. Αὐτὸ τὸ «σοῦ» δὲν ἔχει καμίαν θέσιν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, διότι ὅλη ἡ εὐχὴ εἶναι εἰς τρίτον πρόσωπον καὶ ἡ ἀντωνυμία τοῦ δευτέρου προσώπου ἀποτελεῖ βαρὺν σολοικισμόν.

Διὰ νὰ γίνουν ἀντιληπτὰ αὐτὰ τὰ λάθη, πρέπει νὰ γνωρίζουν οἱ Ἱερεῖς μας τὴν ἐξήγησιν τῆς εὐχῆς τῆς Ἀπολύσεως, ποῦ εἶναι ἡ ἀκόλουθος: «Ὁ Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς μας, εἶθε νὰ μᾶς ἐλέησῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ... μὲ τὰ παρακάλια τῆς Παναγίας... τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων... τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων... καὶ ὅλων τῶν ἁγίων». Μῆτε λοιπὸν τὸ Γενέθλιον ἢ τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, μῆτε ἢ Ἀνάληψις τοῦ Κυρίου, μῆτε ἢ ὕψωσις τοῦ Σταυ-

«... Εἰς τὸ δοκιμάζειν ἡμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον». (Ρωμ. 12, 2)

ροῦ, μήτε ἡ ἀποτομή τοῦ Προδρόμου κλπ. ἔχουν θέσιν εἰς αὐτάς τὰς εὐχάς, διότι τὸ Γενέθλιον, τὰ Εἰσόδια κλπ. δὲν εἶναι πρόσωπα, διὰ τὰ παρακαλοῦν τὸν Θεόν. Καθὼς ἐπίσης ἐκεῖνο τὸ «πάντων σου τῶν ἁγίων», δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχη καμμίαν θέσιν εἰς τὴν Ἀπόλυσιν, ἢ ὁποία δὲν εἶναι προσευχὴ πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐὺχὴ ἐὺλογίας πού ἀπευθύνεται ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα.

4.—Τὸ Τυπικὸν δὲν ὀρίζει διὰ τὴν Μεγ. Εἴσοδον τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «Πάντων ἡμῶν...», ὅταν δὲν λειτουργῇ Ἀρχιερεὺς, ὁ ὁποῖος μόνος μνημονεύει κατ' αὐτήν. Ἐπεκράτησεν ὅμως εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος νὰ «μνημονεύῃ εἰς τὰ Ἅγια» καὶ ὁ λειτουργὸς Ἱερεὺς καὶ αὐτὸ γίνεται εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀφορμὴ πολλῶν ὄχι μόνον συντακτικῶν καὶ γραμματικῶν, ἀλλὰ καὶ λογικῶν ἀκόμη καὶ θεολογικῶν «μαργαριτῶν». Οἱ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς μας πρέπει νὰ προσέχουν νὰ μὴ λέγουν ὅτι σκεφθοῦν ἀπλῶς ἐκείνην τὴν ὥραν, ἀλλὰ, πρὸ πάντων, ὅταν μνημονεύουν ὀνόματα εἰς τὴν Μεγ. Εἴσοδον δὲν πρέπει νὰ λέγουν π.χ. «...καὶ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ Νικόλαος, Μαρία καὶ τέκνα» ἀλλὰ «*Νικολάου Μαρίας καὶ τέκνων*» (τὸ ἴδιον φυσικὰ καὶ εἰς τὴν Ἀρτοκλασίαν καὶ ὅπου δῆποτε ἄλλοῦ μνημονεύουσιν ὀνόματα), διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ συνδεθῇ ποτὲ ἡ γενικὴ «δούλων...» μὲ τὴν ὀνομαστικὴν «*Νικόλαος*» κλπ.

Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ λέγουν ποτὲ εἰς τὴν Μεγ. Εἴσοδον «ὕπερ ὑγείας...μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ...» Ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι λογικῶς ἀπαράδεκτος, διότι δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν σκοπὸν αὐτῆς τῆς εὐχῆς, πού ἀναφέρεται εἰς τὴν μέριμναν τοῦ Θεοῦ, ὅπως γίνονται οἱ μνημονευόμενοι ἄξιοι τῆς βασιλείας Του, ἐπὶ πλέον δὲ ἡ πρόθεσις «ὕπερ...» δὲν ἠμπορεῖ μὲ κανένα τρόπον νὰ συμβιβασθῇ μὲ τὸ ῥῆμα «*μνησθεῖν...*». Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνο πού λέγεται ἀπὸ μερικοὺς λειτουργοὺς διὰ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νὰ γίνῃ «στὸ ὄνομά των» ἡ λειτουργία: «*τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ (δεῖνα καὶ δεῖνα), τῶν ἐπιτελούντων τὴν θ. λειτουργίαν ταύτην*», πρέπει νὰ διορθωθῇ, διότι δὲν «ἐπιτελοῦν» τὴν λειτουργίαν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα λαϊκός, ἀλλὰ ἡ θ. λειτουργία «*ἐπιτελεῖται*» ὑπὲρ αὐτῶν. Ἄν εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη ν' ἀναφεροῦν ὀνόματα εἰς τὴν θ. λειτουργίαν, ὁ ὀρθὸς τύπος εἶναι ὁ ἑξῆς: «*καὶ τῶν*

«Οἱ πολλοὶ ἐν σώμᾳ ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη».
(Ρωμ. 12, 5)

δούλων τοῦ Θεοῦ..., ὑπὲρ ὧν ἐπιτελεῖται ἡ θεία αὐτῆ μυσταγωγία».

δ.—Πῶς τελεῖται ὁ Μικρὸς Ἀγιασμὸς τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς εἰς τὸν ναόν, μετὰ τὴν θ. λειτουργίαν, ὅπου διατηρεῖται ἀκόμη αὐτὴ ἡ καλὴ συνήθεια :

Μερικοὶ ἱερεῖς δὲν προσέχουν εἰς τὴν τάξιν, ποῦ πρέπει νὰ τηρήσουν, καὶ συμβαίνει νὰ βλέπη κανεὶς τὸ ἕξις ἄτοπον εἰς μερικοὺς ναοὺς, ποῦ ἐφημερεύουν δύο ἱερεῖς :

Τὴν ὥραν τοῦ Κοινωνικοῦ ἔξέρχεται τοῦ Ἀγ. Βήματος ὁ μὴ λειτουργῶν ἱερεὺς μὲ ἐπιτραχήλιον εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ τὸν Κανόνα «Ἡ τὸ χαῖρε δι' ἀγγέλου δεξαμένη...», ἀναγινώσκει ἔπειτα ὅλην τὴν ὑπόλοιπον ἀκολουθίαν τοῦ Μικροῦ Ἀγιασμοῦ, τελεῖ ἀκόμη καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐμβάπτισιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μὲ τὸ «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...», καὶ ραντίζει διὰ τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος. Καί, ἀφ' οὔ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεσπίασθη πλέον ἡ προσοχὴ τοῦ ἐκκλησιασματος ἀπὸ τὴν συνεχιζομένην ἐντὸς τοῦ Ἀγ. Βήματος θ. Λειτουργίαν, ἔξέρχεται ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς εἰς τὴν Ὁραίαν Πύλῃν μὲ τὸ Ἅγιον Ποτήριον ἀνὰ χεῖρας, ἐκφωνῶν τὸ «Μετὰ φόβου Θεοῦ...» καὶ συνεχίζει ἔπειτα τὰ τῆς θ. Λειτουργίας μέχρι τῆς Ἀπολύσεως!...

Αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ Ἀγιασμοῦ πρὸς τὴν θ. Λειτουργίαν δημιουργεῖ πολλὰς οὐσιαστικὰς καὶ τυπικὰς ἀταξίας καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνεχισθῇ καὶ ὅπου συνηθίζεται.

Ἡ καθιερωμένη ὀρθὴ τάξις εἶναι ἡ ἕξις :

Ἡ θ. Λειτουργία πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος της μετὰ τὴν Ὁπισθάμβωνον εὐχὴν καὶ τὸ ἀμέσως μετ' αὐτὴν «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου...». Δύναται μόνον, ἀντὶ τοῦ Κοινωνικοῦ, νὰ ψαλλῇ ὁ Κανὼν «Ἡ τὸ χαῖρε δι' ἀγγέλου...», χωρὶς ὁ ἱερεὺς νὰ σταθῇ εἰς τὸ μέσον, πρὸ τῆς λεκάνης τοῦ Ἀγιασμοῦ μὲ ἐπιτραχήλιον. Μετὰ τὸ δεύτερον «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου...», ἔξέρχεται ὁ λειτουργὸς ἱερεὺς, μόνος ἢ καὶ μετὰ τοῦ μὴ λειτουργήσαντος συνεφημερίου του, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸν Σταυρὸν τοῦ Ἀγιασμοῦ καὶ ψάλλων τὸ «Νῦν ἐπέστη ὁ καιρὸς...», ἔρχεται δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ, ὅπου ἡ λεκάνη τοῦ Ἀγιασμοῦ, καὶ συνεχίζονται τὰ λοιπὰ τροπάρια καὶ ὁ Τρισάγιος ὕμνος καὶ τελεῖται ἡ καθε-

«Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ».

(Ρωμ. 12, 9)

ξῆς ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἀγιασμοῦ. Μετὰ τὸ «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου...» (τρὶς) καὶ τὸ «Τῶν σῶν δωρεῶν...», οὕτινος ψαλλομένου ραντίζει ὁ ἱερεὺς τὸν ναὸν καὶ τὸ ἐκκλησίασμα ἀπὸ τῆς θέσεώς του σταυροειδῶς, ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ὁραϊάν Πύλιν, ψαλλομένου τοῦ τρίτου «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου...». Εἶτα «Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος...» καὶ Ἀπόλυσις, μεθ' ἣν προσέρονται οἱ πιστοὶ καί, λαμβάνοντες τὸ «Ἀντίδωρον», ραντίζονται ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ἀσπαζόμενοι τὸν εἰς χεῖράς του Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν δεξιάν του.

Ἄλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἄτοπα, πὸν πρέπει νὰ τὰ προσέξωμεν καὶ νὰ τὰ διορθώσωμεν ὅλα, σιγά - σιγά.

Ἄς μοὶ ἐπιτραπῆ νὰ συνεχίσω εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν.

Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

[Ἐκ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς παρὰ τῇ Ἀποστολ. Διακονία Διευθύνσεως τοῦ Θ. Κηρύγματος παραχωρηθέντος ὑπὸ τῶν Ἱεροκηρύκων τῶν Ι. Μητροπόλεων ὁμιλητικοῦ ὕλικου δημοσιεύομεν κατωτέρω Σκελετοὺς τριῶν ὁμιλιῶν ἐπὶ θεμάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, δυναμένων ν' ἀναπτυχθῶσιν ὅποτε δήποτε, ἀνεξαρτήτως ἐοροτολογικῆς ἐπικαιρότητος].

1ον

Περὶ χριστιανικοῦ χαρακτῆρος

«Ὅν (Χριστὸν) ἡμεῖς καταγγέλλομεν... διδάσκοντες... ἐν πάσῃ σοφίᾳ ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». (Κολοσ. 1, 28)

Ἄνθρωπος χαρακτῆρος, ὀλοκληρωμένος χριστιανός, «τέλειος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, εἶναι κάτι τὸ μεγαλειώδες. Αὐτὸν ἄς μελετήσωμεν ἄς ἴδωμεν ποῖα εἶναι τὰ γνωρίσματα τοῦ ὀλοκληρωμένου χαρακτῆρος.

1ον. Ἐμμονὴ εἰς τὰ μεγάλα ἰδανικά. Ἄνθρωπος χαρακτῆρος λέγεται ὁ ἐμμένων εἰς τὰ μεγάλα ἰδανικά, τὰ ὅποια ἔθεσεν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του. Ὁ μὴ κάμων ἄβαρίας καὶ συμβιβασμοῦς. Ὁ ἔχων ἀποφασισμένα διὰ τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς τὰ πάντα, καὶ τὴν ζωὴν του αὐτήν. Ὁ ἔχων ὡς σημαίαν: «γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου καὶ δώσω σοὶ τὸν στέφανον τῆς ζωῆς». Ἄλλως τε, χα-

«... Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι.»
(Ρωμ. 12, 10)

ρακτήρ σημαίνει τὸ ὄργανον, τὸ ὁποῖον χαράσσει (καὶ δὲν χαράσσεται), ὡς ὁ ἀδάμας...

2ον. *Ἄγων πρὸς τὰ ἔσω.* Ὁ ἄνθρωπος τοῦ χριστιανικοῦ χαρακτήρος εἶναι ὁ ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου· ὁ προσπαθὼν νὰ ἀπεκδυθῇ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ ἐνδυθῇ τὸν νέον. Ὁ ἀγωνιζόμενος καὶ νικῶν. Ὁ ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς κακίας· ὁ προσπαθὼν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς δύο προσταγὰς τοῦ Κυρίου· «ἀγωνιζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης» καὶ «τέλειοι ἔσεσθε...».

3ον. *Ἄγων πρὸς τὰ ἔξω.* Ὁ ἔχων χαρακτήρα εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς δραστηρίου ἐνεργητικότητος. Γνωρίζει μὲ τὴν προσπάθειάν του νὰ ὑπερνικᾷ τὰ ἐμπόδια ποῦ παρουσιάζονται καὶ νὰ μεταφέρῃ, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων τὸ μήνυμα τοῦ λυτρωμοῦ...

4ον. *Ὑποταγή εἰς τὴν συνείδησιν.* Ὁρθῶς ἐλέχθη, ὅτι «τὸν καλῶς ἐννοοῦμενον ἀνδρισμὸν συνιστᾷ μία ἰσχυρὰ θέλησις διευθυνομένη ἀπὸ μίαν λεπτὴν συνείδησιν...».

Ὁ τέλειος χαρακτήρ δὲν εἶναι κάτι τὸ τυχαῖον. Εἶναι δῶρον Θεοῦ εἰς ἐκείνους, ποῦ ἀγωνίζονται διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχουν καὶ θαρραλέως ὑπερνικοῦν τὰ παρουσιαζόμενα ἐμπόδια.

2ον

Περὶ μέθης

«Ὡς ἐν ἡμέρα εὐσημῶνως περιπατήσωμεν
μὴ κώμοις καὶ μέθαις» (Ρωμ. 13, 13).

Περὶ καταχρήσεως ποτοῦ καὶ μέθης ὁ λόγος. Προκαταβολικῶς ἄς λεχθῇ τοῦτο· ἄς μὴ νομισθῇ ὅτι θὰ συστήσωμεν ζωὴν ἀσκητικὴν δι' ἀνθρώπους ἐν τῇ κοινῶνίᾳ εὐρισκομένους καὶ σκληρὰ ἐργαζομένους· ἄλλως τε, καὶ ἡ Γραφὴ λέγει· «οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου»· ὁ δὲ Κύριος δὲν ἠρνεῖτο νὰ πῆι κάτι, ὅταν τοῦ προσέφερον. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐχθροὶ Του τὸν κατηγοροῦν καὶ ὡς «φάγον καὶ οἰνοπότην». Ὁχι λοιπὸν ζωὴν ἀσκητικὴν, ἀλλ' οὔτε καὶ δηλητηρίασιν μὲ τὸ οἰνόπνευμα· ἀλλὰ ζωὴν ἀξιοπρεπείας, ἐγκρατείας, ἀνωτερότητος. Καὶ τώρα πλησιέστερον εἰς τὸ θέμα.

α') Ἡ μέθη εἶναι ἔργον σκότους καὶ ἀσχημοσύνης.

1. Μεταφερθῶμεν πρὸς στιγμὴν νοερῶς εἰς τόπους πότου καὶ μέθης. Κατ' ἀρχὰς εὐθυμία... μετ' ὀλίγον παράδοξος μεταβολή... ὁ πρὸ ὀλίγου δειλός, τώρα θρασύς... ὁ σιωπηλός, πρόχειρος ρήτωρ... Μετ' ὀλίγον εἰσέρχονται εἰς ἄλλο στάδιον. Νομίζει τις, ὅτι καταθόνιος δύναμις τοὺς ἐμάζευσε καὶ τοὺς μετέβαλεν εἰς ἀνδράποδα... Ὁ ἕνας ζητεῖ νὰ φέρῃ τὸ ποτήρι εἰς τὸ στόμα καὶ χύνει τὸ ποτὸν εἰς τὸ ὑποκάμισον... ἄλλος θέλει νὰ

«...Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες».
(Ρωμ. 12, 11)

περιπατήση καὶ κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν τοίχον... τρίτος ἐξάγει μάχαιραν... τραυματισμοί, φόνοι, ἐγκλήματα.

2. Ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ ἀλκοολισμὸς ἔλαβε καὶ μορφὴν ἐπίσημον· εἰσῆλθεν εἰς τὰ λεγόμενα ἀριστοκρατικὰ σαλόνια... Πόσαι ἀσχημοσύναι καὶ κατασχύναι εἰς τὰς τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἔπρεπε νὰ δίδουν τὸ παράδειγμα εἰς τὸν λαόν!...

β') Ἡ ἀθλιότης τοῦ μεθύσου.

Εἶναι δυσπερίγραπτος. Ὁ Πυθαγόρας, ἐρωτηθεὶς «πῶς οὐκ ἂν τις μεθύσκοιτο», εἶπεν· «εἰ ὄρῳ τὸς μεθύοντας οἷα ποιοῦσιν». Καὶ ὁ λαὸς μας χαρακτηριστικῶς λέγει· «ὁ τρελλὸς εἶδε τὸν μεθυσμένον καὶ φοβήθηκε».

1. *Υγεία.* Καταστρέφεται. Ἄν παρατηρήσωμεν τὴν κοινωνίαν καὶ συμβουλευθῶμεν τὰς στατιστικὰς, θὰ ἐξακριβώσωμεν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μέθης ἐκφυλισμὸν τοῦ ὄργανισμοῦ, πρόωρον κατὰπτωσιν, μαρασμόν... Ἡ Γραφὴ σαφῶς τὸ προλέγει· «τίνι οὐαί; τίνι ἀηδία καὶ λέσσαι; τίνι συντρίμματα; τίνι πελιδνοὶ ὄφθαλμοί; οὐ τῶν ἐγγχρονιζόντων εἰς οἶνους;...» (Παρ. 23, 29, 32).

2. *Ἀτομικὴ ἠθικὴ.* Εἶναι γνωστὸν ὅτι Βάκχος καὶ Ἄφροδίτη ἐλατρεύοντο μαζύ...

3. *Οἰκογένεια.* Ἐπιτυχεστάτη ἡ εἰκὼν τοῦ ζωγράφου, ὅστις εἰς ἓνα πίνακα παρουσίασεν ἀθλιότητα οἰκογενείας μεθύσου· σπῆτι ρυπαρὸν καὶ γυμνόν· ἡ σύζυγος εἰς μίαν γωνίαν ἀπογοητευμένη, μὲ πρόσωπον χλωμόν· ἐκ τῶν παιδιῶν τὸ ἓνα φθισικό, τὸ ἄλλο βλακῶδες κ. ο. κ. Μόνον ὁ πατέρας δὲν φαίνεται· ποῦ εἶναι; ξενοχτᾷ μὲ τοὺς φίλους τοῦ Βάκχου...

4. *Κοινωνία.* Ἡ μέθη εἶναι τὸ πάθος, ποῦ δημιουργεῖ πλεῖστα ἐγκλήματα εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἴδὲ στατιστικὰς καὶ κοινωνικὴν πραγματικότητα...

γ') Βαρύτης τοῦ ἁμαρτήματος καὶ τιμωρία.

Ὁ Κύριος λέγει, ὅτι τὸν ἄνθρωπον ποῦ θὰ εὕρῃ «πίνοντα μετὰ τῶν μεθύοντων... διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων» (Ματθ. 24, 51). Καὶ ἀλλαχοῦ: «Προσέχετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθη καὶ μερίμναις βιοτικαῖς καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη» (Λουκ. 21, 34). Καὶ ὁ θ. Παῦλος σχετικὰ εἰς Γαλ. 5, 21.

Ἀναλάβωμεν ὅλοι ἀγῶνα καὶ ἐκστρατεῖαν κατὰ τῆς κοινωνικῆς ταύτης πληγῆς καὶ ἵνα σχηματισθῇ ὑγιεστέρα δημοσία γνώμη ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

«...Τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες».

(Ρωμ. 12, 12)

3ον

Τὸ σῶμα κατὰ τὸν Χριστιανισμόν

«Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγ. Πνεύματος ἐστί;»

(Α' Κορ. 6, 15 καὶ 19)

Ὁ χριστιανὸς ποῦ θὰ ἤθελε νὰ θαυμάσῃ τὸ ὕψος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβιβάζει ὁ Χριστιανισμὸς τὸν ἄνθρωπον [καὶ τὸ ἐπίπεδον τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν τοποθετεῖ], δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ δύο ἀνωτέρω ἐρωτήματα· «οὐκ οἴδατε...». Τὸ εὐαγγέλιον, ὄχι τὸσον δι' ἀπαγορευτικῶν διατάξεων, ὅσον διὰ μιᾶς δυνάμεως ἀνυψωτικῆς, ζητεῖ νὰ ἀναπτύξῃ εἰς τὸν χριστιανὸν συνειδήσιν ἀξιοπρεπειᾶς, τιμῆς, εὐγενείας.

* Ἄς μελετήσωμεν τὸ θέμα: τὸ σῶμα κατὰ τὸν Χριστιανισμόν.

α') Ἡ χριστιανικὴ γραμμὴ.

Ὅταν ἐνεφανίσθῃ ὁ Χριστιανισμὸς, εὐρέθῃ πρὸ δύο ἀντιθέτων συστημάτων· ἀφ' ἑνός, τῆς σαρκολατρείας, ἡ ὁποία ἀπεκτιῆναι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀφ' ἑτέρου, τῶν φιλοσοφικῶν ἢ θρησκευτικῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα ἐθεώρουν τὸ σῶμα κᾶτι τὸ σατανικόν· ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐχάραξε σαφῆ τὴν γραμμὴν πορείας, δυναμένην νὰ συνοψισθῇ εἰς δύο προτάσεις:

α) Τὸ σῶμα εἶναι κᾶτι ἱερὸν καὶ ἅγιον, ναὸς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καί, ἐπομένως, σεβαστόν. Ὁ χριστιανὸς δὲν τὸ μισεῖ, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτό. Βλέπομεν τὴν γραμμὴν αὐτὴν εἰς ὄλην τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος φροντίζει διὰ τὴν διατροφήν καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν ὄχλων, μέχρι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὁ ὁποῖος συνιστᾷ εἰς τὸν Τιμόθεον νὰ πίνῃ ὀλίγον οἶνον διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος.

β) Τὸ σῶμα εἶναι ἱερὸν καὶ ἅγιον, διότι εἶναι οἰκητήριον τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καὶ ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον εἶναι ὄργανον τοῦ Πνεύματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ Πνεῦμα κατευθύνει τὸ σῶμα ἀκολουθεῖ.

Μεταξὺ πνεύματος καὶ σώματος ὑπάρχει συνεργασία ἱεραρχημένη. Προηγείται τὸ πνεῦμα, ἔπεται τὸ σῶμα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ πλήρωσις τῶν ἀναγκῶν τοῦ σώματος (τροφή, ποτὸν κλπ.) δὲν καταντᾷ δουλείᾳ παθῶν. Ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἐργάζονται δι' ἀνώτερον σκοπὸν. (Οἱ ὀφθαλμοὶ μεταδίδουν εὐαγγέλια χαρᾶς, ἐλπίδος, ἀγάπης ἀγνῆς· τὸ στόμα λόγια χάριτος· ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ὁμοίων ἀνθρώπων ἐντίθεται μέσα εἰς τὸν ὕπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένον γάμον, κ. ο. κ.).

Οὕτω τὸ σῶμα γίνεται ὄργανον ἁγίων ἐπιδιώξεων.

* Ἄν ἡ σύγχρονος Βιολογία, Ἱατρικὴ καὶ Ὑγιεινὴ τονίζουν

«...Ταῖς χρεῖαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες».
(Ρωμ. 12, 13)

ὅτι, ὅταν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπάρχη πνευματικὸς ρυθμιστὴς, τοῦτο εἶναι φυσικώτερον καὶ ὁμαλότερον καὶ διὰ τὸ σῶμα καὶ διὰ τὸν ὅλον ἄνθρωπον, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς φαίνεται παράδοξον. Χριστιανισμὸς καὶ Ἐπιστήμη ἐρευνοῦν τὴν ἀλήθειαν, ἥτις εἶναι μία.

β') Τί καταδικάζει ὁ Χριστιανισμὸς.

Μερικοὶ εἶπον, ὅτι δῆθεν ὁ Χριστιανισμὸς διδάσκει νὰ καταφρονῶμεν τὸ σῶμα. Ψεῦδος! Οὐδεμία θρησκεία, ἐπιστήμη, φιλοσοφία ὑψώνει τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τοιαύτην τιμὴν καὶ εὐγένειαν, ὅπως ὁ Χριστιανισμὸς. Μέλος τοῦ Χριστοῦ! Ναὸς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος!

Ἄν καταδικάζη κάτι ὁ Χριστιανισμὸς, τοῦτο εἶναι ὄχι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἡ σωματολατρεία, ἡ ὁποία καταντᾷ καθαρὰ εἰδωλολατρεία. Τὰ μεγάλα πάθη, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κάμνουν κέντρον τὸ σῶμα (ἢ μέθη, ἢ ἀσωτεία κλπ.) καὶ ἐκεῖθεν διαφθεῖρου ψυχὴν καὶ σῶμα.

γ') Κυρώσεις.

Μεγάλη ἡ τιμὴ. Μεγάλοι καὶ αἱ εὐθῆνοι. Τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς ἀπολύτου μας χρήσεως καὶ κτήσεως. «Οὐκ ἐστε ἑαυτῶν ἠγοράσθητε τιμῆς». Τίμημα πρὸς ἐξαγορὰν ἐδόθη αὐτὸ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο «εἴ τις φθείρει τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός». Σὺν τοῖς ἄλλοις αἱ τρομεραὶ ἀσθένειαι αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ σώματος εἰς τὴν ἁμαρτίαν (ἀνηθικότης κλπ.) καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν θάνατοι, οἱ ὑπερβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν παγκοσμίων πολέμων προκληθέντας, εἶναι ἕνας δείκτης τῆς ἐπακολουθοῦσης φθορᾶς.

Ἐξανιστάμεθα, ἂν ἴδωμεν ἄνθρωπον νὰ κάμνη πράξεις βεβήλους μέσα εἰς ἕνα ἱερὸν ναόν. Τοῦτο εἶναι ὕβρις ὄχι μόνον ἐναντίον τῆς ὕλης, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ναὸς καὶ τὰ τοῦ ναοῦ, ὄχι μόνον ἐναντίον τῆς εὐλαβείας τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένος ὁ ναός.

Τοῦτο, ἀσυγκρίτως περισσότερον, ἰσχύει διὰ τὸν ἔμψυχον ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ ὅλων τούτων μία ἱερὰ ὑποχρέωσις καὶ ὑψίστη ἀποστολὴ ἀπορρέει: «Δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ».

Ἄρχιμ. ΠΑΜΦΙΛΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
Ἱεροκῆρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος

«Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε».

(Ρωμ. 12, 14)

ΘΕΛΗΜΑ ΘΕΟΥ

Ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ ἐμφανίζεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μὲ θαυματουργικὸν τρόπον νὰ τοὺς φανερώνη τὸ θεῖόν Του θέλημα.

Πρὸ ἐτῶν εἰς μίαν μικρὴν πόλιν τῆς Βορείου Καρολίνας τῶν Ἦνωμ. Πολιτειῶν συνέβη ἡ ἐξῆς ἀληθινὴ ἱστορία.

Οἱ κάτοικοι τῆς μικρῆς αὐτῆς πόλεως ἔκαναν ἔρανον μεταξὺ των διὰ νὰ κτίσουν μίαν ἐκκλησίαν. Τὰ χρήματα ποὺ ἐμάζευσαν δὲν ἔφθασαν δι' ὅλα τὰ ἔξοδα. Ἐκαμαν λοιπὸν ἐκκλησίαν εἰς ἓνα πλούσιον κτηματίαν νὰ δωρήσῃ τὸ οἰκόπεδον, διὰ νὰ κτισθῇ ἐκεῖ ἡ ἐκκλησία. Αὐτὸς ὅμως ἠρνήθη, μὲ τὴν δικαιολογίαν, ὅτι τὸ οἰκόπεδον ποὺ τοῦ ἐζητοῦσαν τοῦ ἐχροιάζετο. Τέλος πάντων, μὲ δυσκολίας ἀπέκτησαν ἓνα μικρὸν οἰκόπεδον καὶ ἔκτισαν ἐκεῖ μίαν ἀπλὴν ξυλίνην ἐκκλησίαν ποὺ ἐστηρίζετο εἰς βάσεις ἀπὸ τοῦβλα.

Ἐν τούτοις, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο διαφοροτικόν. Τὸ βράδν τῆς ἡμέρας, ποὺ ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, ἐξέσπασε μιὰ τρομερὴ θύελλα. Κύματα τεράστια ἀπὸ τὴν ἄγριαν παραλίαν κατέκλυσαν τὰς ὁδοὺς τῆς μικρῆς πόλεως. Τὸ πρῶτ, ὅταν ἐσταμάτησε ἡ καταγίς, ἔγινε ξαφνικὰ κάτι τὸ πολὺ παράδοξον.

Ἡ καινούργια ἐκκλησία ἐκουνήθη σιγὰ-σιγὰ, ἐξέφυγε ἀπὸ τὶς τούβλινες βάσεις της καὶ ἤρχισε νὰ πλῆθ' ἐπάνω εἰς τὰ νερά ποὺ εἶχαν πλημμυρίσει τὴν πόλιν. Μὲ ταχύτητα ἔφθασε εἰς μίαν διασταύρωσιν, ἐσταμάτησε γιὰ λίγο, ἔστριψε μόνη της καὶ ἐσυνέχισε τὸ ταξείδι της. Ξαφνικὰ πάλιν ἐσταμάτησε ἀκριβῶς εἰς τὸ οἰκόπεδον, ποὺ εἶχε ἀρνηθῆ ὁ πλούσιος κτηματίας νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν!!

Τὸ ἄλλο πρῶτ, ὁ πρῶτος ἐπισκέπτης ποὺ εἰσῆλθε εἰς τὸ ἀρμόδιον δημόσιον Γραφεῖον ἦτο ὁ φίλος μας ὁ πλούσιος κτηματίας. Γρήγορα-γρήγορα ἐδήλωσεν, ὅτι δωρίζει τὸ ζητηθὲν οἰκόπεδον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. «Ἐσχεδιάζω νὰ μεταχειρισθῶ τὸ οἰκόπεδον αὐτὸ γιὰ ἄλλους σκοπούς», εἶπε χαμογελαστά, «ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἐπίσης εἶχε τοὺς ἰδικούς Του σκοπούς».

Σύμπτωσις, θὰ εἰποῦν οἱ ὀλιγόπιστοι. Ἀλλὰ ἀκριβῶς τέτοιαις καταπληκτικῆς «συμπτώσεως» μεταχειρίζεται ὁ Θεός, διὰ νὰ φανερώσῃ τὸ ἅγιον θέλημά Του! (Διασκευὴ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Boston Mass

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΜΠΕΜΠΗΣ

«Ὁρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὑπνου ἐγερθῆναι»

(Ρωμ. 13, 11)

ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Η ΚΑΘΑΡΑ ΕΒΔΟΜΑΣ

Σκοπὸς τῶν ὀλίγων γραμμῶν ποὺ ἀφιερώνονται ἐδῶ διὰ μίαν ἐκάστην ἡμέραν τῆς «Καθαρᾶς Ἑβδομάδος» εἶναι νὰ βοηθήσουν ἐκείνους, ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ τὰς χρησιμοποιήσουν ὡς ἀφορμὰς δι' αὐτοσυγκέντρωσιν καὶ ὡς θέματα διὰ προσευχήν.

ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ σημερινή, πρώτη ἡμέρα τῶν πνευματικῶν μας ἀσκήσεων, εἶναι ἡ ἡμέρα τῶν μεγάλων καὶ ἀποτελεσματικῶν ἀποφάσεων. Ἡ Ἐκκλησία σὲ προσκαλεῖ, ἀδελφέ, ν' ἀρχίσῃς «φαιδρῶς» τὴν ἀσκήσιν τῆς «πανσέπτου ἐγκρατείας» καὶ νὰ φροντίσῃς ν' ἀκτινοβολήσῃς τὰς ἀρετὰς, ποὺ ζητεῖ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κάθε ἀληθινόν Του μαθητὴν, «ἀγάπης τὴν λαμπρότητα, εὐανδρείας τὴν ἰσχύν». Πρόσεξε δὲ ἀκόμη μερικὰ ζητήματα, ποὺ θίγει μίᾳ Ἐὐαγγελικῇ περικοπῇ, ποὺ διαβάζεται ἀπόψε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας (Λουκ. κα' 8 - 36). Διάβασε καὶ μόνος σου αὐτὴν τὴν περικοπὴν καὶ σκέψου, ἂν δὲν θὰ ἤθελες νὰ εἶσαι μεταξὺ ἐκείνων, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἐμφάνισις τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι ἀναφυγὴ καὶ «ἀπολύτρωσις». Ὅταν πάρῃς τὴν ἀπόφασίν σου, σκέψου, ὅτι δὲν ἠμπορεῖς ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ἁμαρτίας νὰ περιμένῃς τίποτε ἄλλο παρὰ «μαρτύριον» καὶ ὅτι, εἰς ἀντάλλαγμα, μέσα εἰς ὅλας τὰς δυσκολίας σου θὰ ἔχῃς τὴν βεβαίωσιν ὅτι «καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς» σου, εἶναι μετροημέται. Μελέτησε κἄπως προσεκτικώτερα τὸ ἔλεεινὸν τέλος τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ τὸ ὅποιον τόσον ζωηρὰ καὶ μὲ τόσον πόνον προεφήτευσεν ὁ Χριστός, καὶ προσευχήσου θερμὰ διὰ τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα.

ΚΑΘΑΡΑ ΤΡΙΤΗ

Διὰ νὰ ἔχῃ δύναμιν ἡ νηστεία σου, πρέπει νὰ ἀκολουθῆται ἀπὸ τὴν κατάνυξιν, τὴν ὁποῖαν ἰδιαιτέρως σὲ προτρέπει σήμερον ἡ Ἐκκλησία νὰ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν Θεόν. Διάβασε τὴν σημερινὴν περικοπὴν τοῦ Ἐὐαγγελίου (Ματθ. σί' 1 - 14) καὶ φρόντισε νὰ κάμῃς θερμότεραν ἀπὸ σήμερον τὴν ἐπικοινωνίαν σου μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ἀπὸ τὸν Ὅποιον καὶ μόνον θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐνισχυθῆς εἰς τὴν προσπάθειάν σου. Ζήτησε ἀπὸ τὸν Κύριον νὰ σὲ διδάξῃ νὰ προσεύχῃσαι (Λουκ. ια' 1) καὶ προσπάθησε νὰ

«Χαίρειν μετὰ χαϊρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαϊόντων». (Ρωμ. 12, 15)

προσευχηθῆς ὅσον ἡμπορεῖς περισσότερον μαζί με ὄλην τὴν Ἐκκλησίαν: «Κύριε, τὴν σωτήριον ἐγκράτειαν δισημερεύοντες, βοῶμέν σοι· Κατάνυξον ἡμῶν τὰς καρδίας, τῶν δούλων σου».

ΚΑΘΑΡΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

Σήμερον εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναπαραστήσης εἰς τὴν μνήμην σου τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου. Πρὸς τοῦτο θὰ σὲ βοηθήσῃ πολὺ ἡ προσεκτικὴ μελέτη μιᾶς ἐκ τῶν σχετικῶν διηγήσεων τῶν τεσσάρων Ἐυαγγελιστῶν (Ματθ. κατ' 17—κζ' 66, Μάρκ. ιδ' 10—47, Λουκ. κβ' 1—κγ' 56, Ἰω. ιγ' 1—ιδ' 42). Σκέψου, ἔπειτα, ποία εἶναι ἡ ἰδική σου συμπεριφορὰ, ἀδελφέ μου, ἀπέναντι τῆς τόσης ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καί, ἂν ἀνακαλύψῃς, τυχόν, διὰ τὴν ἀκόμην μέσα σου ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος, ζήτησε τὴν νέκρωσίν του ἀπὸ τὸν Χριστόν. Διὰ τὴν ἐνισχυθῆς εἰς τὴν πίστιν σου, διὰ τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς σου αὐτῆς, πρόσεξε ἰδιαιτέρως τὸ Ἐυαγγέλιον, πὸν διαβάζεται σήμερον εἰς τὴν ἐκκλησίαν (Μάρκ. ια' 23 - 26, Ματθ. ζ' 7 - 9).

ΚΑΘΑΡΑ ΠΕΜΠΤΗ

«Νηστεύοντες, ἀδελφοί, σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας... δώσωμεν πεινῶν ἄρτον, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους». Χρησιμοποιοεῖς, ἀδελφέ, τὰς εὐκαιρίας πὸν σοῦ ἔρχονται, διὰ τὴν κάμης «φίλους ἐκ τοῦ μαμμωνᾶ τῆς ἀδικίας»; (Λουκ. ιστ' 9) — Μελέτησε καὶ τὴν παραβολὴν τοῦ σκληροῦ δούλου (Ματθ. ιη' 28 - 35), τὸ παράδειγμα τοῦ Ζακχαίου (Λουκ. ιθ' 8), τὴν προθυμίαν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκ. ι' 30 - 37). Σκέψου, τί περιμένει τοὺς ἀσπλάγγους καὶ ζήτησε νὰ βοηθηθῆς εἰς τὰς σκέψεις σου ἀπὸ τὴν ὥραϊαν παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου. (Λουκ. ιστ' 19 - 31). Ἄς μὴ δύση ὁ ἥλιος, πρὶν ἀρχίσης νὰ θέτῃς εἰς ἐφαρμογὴν τὰς καλὰς σου ἀποφάσεις. Βοήθησε κἀποιοῦν.

ΚΑΘΑΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

«Τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰω. α' 7): Τὴν σημερινὴν ἡμέραν πρέπει ν' ἀφιερῶσης εἰς τὴν σκέψιν αὐτήν. — Διάβασε, εἰς τὴν Α'. πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου κεφ. ια', στίχ. 23 - 32, καὶ

«Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες». (Ρωμ. 12, 16)

σκέφου ἔπειτα, ἐὰν ἐκτιμᾷς δεόντως αὐτὴν τὴν δωρεὰν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐὰν εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας Ἐὐχαριστίας ἀπονέμῃς τὴν λατρείαν, τὴν ὁποῖαν ὀφείλεις. Πρόσεξε τί λέγει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἰς τὸ σημερινὸν Ἐὐαγγέλιον (Ἰω. ιε' 1-8) καὶ πρόσεξε νὰ ἰδῆς, ἂν πράγματι σὺ ἔχῃς αὐτὸν τὸν σύνδεσμον τοῦ «κλήματος» πρὸς τὴν «ἀμπελον» τοῦ Χριστοῦ. Ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἰδιον νὰ σέ σύρη περισσότερον κοντά Του. Δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ τὸ κάμῃ, ἀφ' οὗ ὁ Ἰδιος σέ προσκαλεῖ (Ματθ. ια'. 28, Ἰωάν. στ' 52, Λουκ. κβ' 19, Ἰωάν. στ' 57-64). Ἐτοιμάσου νὰ μετᾷσῃς σύντομα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

★

«Ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τυπιοῦντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε».—Αὐτὰ γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α' ἐπιστολὴν του (η' 8—θ' 1). Διότι δὲν ἔχει σημασίαν πάντοτε ὁ καλὸς σκοπὸς τῶν πράξεων τοῦ χριστιανοῦ, διὰν δὲν εἶναι εἰς θέσιν ἢ συνείδησίς του νὰ ὑπολογίζῃ καὶ τὰς συνεπείας, τὰς κακὰς συνεπείας, τὰς ὁποίας εἶναι δυνατὸν πολλάκις νὰ ἔχουν αἱ πράξεις, καὶ αἱ ἀθωότεραι αὐταὶ καθ' ἑαυτάς. Ὄφείλει ὁ χριστιανὸς νὰ ξετάξῃ ἀκριβῶς τὰ ἐλατήρια καὶ τοὺς σκοποὺς τῶν πράξεών του, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ προσέχῃ τοὺς τρόπους τῆς ἐνεργείας του, αὐτὰς καθ' ἑαυτάς τὰς πράξεις του, διότι ὁ σκοπὸς δὲν ἀγιάζει τὰ μέσα. Ὄφείλει ὁμοῦς ἀκόμη νὰ προσέχῃ καὶ εἰς τὰ ἀποτελέσματα πού ἠμποροῦν νὰ ἔχουν αἱ πράξεις του, καὶ δὴ διὰ τῶν πράξεών του — ἔστω καὶ τῶν ἀγνωστάτων — πρόκειται νὰ δοθῇ ἀφορμὴ διὰ τὸν κακὸν παραδειγματισμὸν ἐκείνων, πού τυχὸν δὲν θά ἦσαν εἰς θέσιν ν' ἀντιληφθοῦν οὔτε τοὺς σκοποὺς του, οὔτε τῶν πράξεών του τὴν ἀθωότητα.

Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς ἐκεῖνον, πὺ ἴσως γνωρίζει περισσότερα, ν' ἀφήσῃ τὴν γνῶσιν του ἀχαλίνωτον νὰ βλάβῃ ἐκεῖνους, πὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσουν εἰς τῶν γνώσεών του τὸ ὕψος. Ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὴν ὑποχρέωσιν, πὺ ἔχει ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ, πρὸ παντός, καὶ — κατὰ συνέπειαν — ἀπέναντι ἐκείνων ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, διὰ τοὺς ὁποίους ἀπέθανεν ὁ Χριστός. Εἶναι δὲ πράγματι τρομερὸν διὰ τὸν χριστιανὸν νὰ σκεφθῇ, ὅτι εἶναι τόσον εὐκσλον

«Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι».

(Ρωμ. 12, 16)

νά καταστραφῆ, ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς του ἀπροσεξίας, ἔστω καὶ μία ψυχὴ ἀδελφική, τὴν ὁποίαν μὲ τὸ αἷμά Του ἐξηγόρασεν ὁ Χριστός! «Καὶ ἀπολείται — λέγει ὁ Ἀπόστολος — ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ἣν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν».

Τίποτε ἀπολύτως δὲν ἦτο διὰ τὸν χριστιανὸν νὰ φάγῃ «εἰδωλόθυτα», ἀφ' οὗ ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμμία διαφορὰ μεταξὺ τοῦ κρέατος, πὺν ἐπωλεῖτο εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἐκείνου, πὺν παρειίθειτο εἰς τὰς τραπέζας τῶν ναῶν τῶν εἰδώλων. Ὑπῆρχον ὁμοῦ πολλοί, πὺν ἐνόμιζαν, ὅτι μὲ τὸ νὰ μετέγῃ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἓνας ἄνθρωπος ἐσήμαινεν, ὅτι ἀποδίδει ἱερότητα εἰς τὴν παρατιθεμένην τροφήν, εἰς τὸ κρέας πὺν ἐπερίσσευεν ἀπὸ τὰς θυσίας, τὰς ὁποίας οἱ ἐθνικοὶ προσέφεραν εἰς τὰ θυσιαστήρια τῶν εἰδώλων. Αἶ, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἐξελαμβάνετο τοιοῦτοτρόπως, ὤφειλαν οἱ χριστιανοί, οἱ φρόνιμοι, νὰ προσέχουν καὶ ν' ἀποφεύγουν αὐτὸν τὸν σκανδαλισμὸν τῶν ἀπλουστέρων. «Εἰ βρῶμα — ἔλεγεν ὁ θεῖος Παῦλος — σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω! Δὲν δύναμαι νὰ κάμνω πάντοτε χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας μου, ὅπως καὶ ὅπου ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ ὀφείλω νὰ γνωρίζω καὶ νὰ διακρίνω τὰς περιστάσεις. Καὶ ἔδωκε τόσην σημασίαν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ὁ Ἀπ. Παῦλος, μὲ τὸ ὅποιον, προφανῶς, τὸν ἀπῆσχόλησαν οἱ σκανδαλισθέντες πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου: Πρῶτον, διότι ἐπρόκειτο περὶ ζητήματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ καταναλώσῃ δυνάμεις πολυτίμους διὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἀπλουστέρους, ἀφ' οὗ τὸ πρᾶγμα ἠδύνατο μὲ ὀλίγην καλὴν θέλησιν τῶν γνωστικωτέρων νὰ τακτοποιηθῆ, χωρὶς τίποτε νὰ ζημιωθοῦν ἀπὸ τὴν πίστιν των ἢ τὴν ἠθικὴν των· δεύτερον, διότι ἔπρεπεν εἰς τοὺς γνωστικωτέρους καὶ τοὺς σοφωτέρους νὰ δοθῆ ἡ κάποια εὐκαιρία θυσίας ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ συναισθήσεως τῆς ἀπέναντι ἐκείνων βαρυτάτης εὐθύνης τῆς ἀγάπης των· καὶ τρίτον, διότι ἤδη διὰ σοβαρωτάτων λόγων αὐτὸς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε καταδικάσει τοὺς παρέχοντας αἰτίαν σκανδαλισμοῦ, διὰ τοὺς ὁποίους εἶπεν, ὅτι καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐγεννῶντο καὶ ὅτι μυλόπειρα θὰ ἔπρεπε νὰ κρεμασθῆ εἰς τὸν τράχηλον τοῦ σκανδαλοποιῦ καὶ νὰ ριφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν: «Ὁ ὕαι τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται!»

Ἴδου διατὶ χρειάζεται μεγαλειτέρα προσοχὴ ἀπὸ ὅλους ἐκεῖ-

«Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες».

(Ρωμ. 12, 17)

ρους, πὸν νομίζουσι, πὸς καὶ περισσότερο γινώσκουσι ἀπὸ τῶν ἄλλων, διατὶ ἀπαιτεῖται καὶ πολὺ μεγάλη περισκευὴ ἀπὸ ἐκείνων, πὸν ἔχουσι νὰ ἀντιμετωπίουσι τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς ἀδυναμίας τοῦ λαοῦ. Τὸ νὰ κρημνίσῃ τις εἶναι τὸ εὐκολώτερον ἀπ' ὅλα, τὸ ν' ἀνοικοδομήσῃ τις ὁμοῦς τὸ ἤδη κρημνισθὲν δὲν εἶναι πάντοτε δυνατόν.

Ω.

— II —

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Εἰς ὅσους μᾶς ἐρωτοῦν περὶ πραγμάτων, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἤδη ἀπαντήσῃ, δηλοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀσχολούμεθα πάντοτε μὲ τὰ ἴδια θέματα. Τοιαῦτα ζητήματα εἶναι: 1) Τὸ ἀνοιγμα καὶ κλείσιμο τῶν Βημοθύρων, 2) τὸ «κοινὸν ποτήριον» τοῦ γάμου, 3) λεπτομέρειαί τινες τῆς τελέσεως τοῦ ἁγ. Βαπτίσματος κ. ἄ.. Περὶ ὅλων τούτων ὑπάρχουσι αἱ σχετικαὶ ἀπαντήσεις εἰς τὸν Α' τόμον τοῦ «Ἐφημερίου», τοῦ ἔτους 1952 (βλέπε Πίνακα περιεχομένων, εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 22—24 φύλλον, σελ. 279).

Ἐπίσης δὲν ἀπαντῶμεν εἰς ἀπορίας διὰ ζητήματα χωρὶς μεγάλην σπουδαιότητα ἢ εἰς ἀπορίας, πὸν ὑποβάλλονται κάποτε μὲ πνεῦμα πειρακτικὸν καὶ ἐριστικὸν καὶ ἐπὶ ζητημάτων, τὰ ὁποῖα, προφανῶς, στρέφονται ἐναντίον ὠρισμένων προσώπων. Σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ μας δὲν εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις ἐμπαθῶν διαθέσεων. Ὅταν αὐτὸ τὸ κακὸν πνεῦμα δὲν ὑπάρχῃ, εὐχαρίστως δημοσιεύομεν καὶ ἀντιθέτους γνώμας ἐπὶ θεμάτων γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος.

Δηλοῦμεν ἐπίσης, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐρωτᾷ τις, ὅταν ἔχῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ δεχθῇ καμμίαν ἄλλην γνώμην πλὴν τῆς ἰδικῆς του· διότι αὐτὸ ἀποτελεῖ ματαιοπονίαν.

Εἰς τὰς δηλώσεις ταύτας ὑπεχρεώθημεν νὰ προβῶμεν, ἐξ ἀφορμῆς σχετικῶν τινῶν περιπτώσεων καὶ πρὸς πρόληψιν περαιτέρω, τυχόν, παραπόνων.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Περιοδικοῦ ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὰς ἐρωτήσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ δίδεται ἀπάντησις. Τοῦτο, ἄλλωστε, ἀποτελεῖ καὶ ἀξίωσιν πολλῶν ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας.

«Προνοούμενοι καλὰ περὶ πάντων ἀνθρώπων».

(Ρωμ. 12, 17)

Ἐρωτήσεις :

1. Τίς ἡ «προγονική ἀπόφασις», ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὸ Ἐναντάσιμον Ἀπολυτικίον τοῦ δ' ἤχου ;

2. Ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξύ τοῦ Πράξ. θ' 7 καὶ Πραξ. κβ' 9, ἔνθα ὁ λόγος περὶ τοῦ τί ἀντελήφθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Δαμασκοῦ κατὰ τὴν κλήσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου οἱ συνοδοὶ του ;

II'' Ματθαῖος Συλιγαρθάκης

Ἐφημέριος Βουλιαμένης - Μεραμβέλλου (Κρήτης)

Ἀπαντήσεις :

1. Πρόκειται περὶ τῆς συνεπειᾶ τοῦ Προπυτορικῶ ἁμαρτήματος καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ ἐναντίον τῶν Πρωτοπλάστων («προγόνων»), ἣτις ἠκυρώθη διὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἐναντάσεως τοῦ Κυρίου. Αἱ Μυροφόροι λοιπὸν τοῦ Ἀπολυτικίου μας, ἀπαλλαγείσαι καὶ αὐταί, ὅπως ὅλοι οἱ πιστοί, ἀπὸ τῆς ἀπόφασις ἐκείνης, ἣτις ἐλύπησε καὶ ἐταπείνωσε τὴν προμήτορα Εὐάν, χαίρουσαι καὶ «καυχώμεναι» τώρα διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν, προσεπάθουν νὰ κάμουν κοινωνοὺς τῆς χαρᾶς των καὶ τοὺς Ἀποστόλους, μὲ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι «ἐσκέλευται ὁ θάνατος» καὶ «ἠγέρθη Χριστὸς ὁ Θεός».

2. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων στίχων τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων δὲν ὑπάρχει ἀντίφασις, ἀλλὰ τὸναντίον ὁ εἰς συμπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου. Ἐναντάσις θὰ ὑπῆρχεν, ἂν ἐσημειοῦτο εἰς τὸν ἕνα στίχον τὸ ἐντελῶς ἀντίθετον ἀπὸ ὅ,τι σημειοῦται εἰς τὸν ἕτερον. Δὲν συμβαίνει ὅμως τοιοῦτό τι ἐν προκειμένῳ. Ἐναντίως, εἰς ἀμφοτέρους τοὺς στίχους εἶναι κοινὴ ἢ πληροφορία, ὅτι οἱ συνοδοὶ τοῦ Σαύλου κατεπλάγησαν καὶ ἐτρόμαξαν ἀπὸ τῶ συμβάν: «εἰσέτηκισαν ἐνεοί», λέγει τὸ Πράξ. θ' 7, καὶ «ἐμφοβοὶ ἐγένοντο», λέγει τὸ Πράξ. κβ' 9.

Οἱ δύο στίχοι διαφέρουν περαιτέρω μεταξύ των εἰς τὸ ὅτι, ἐν ᾧ εἰς τὸν δεῦτερον (Πράξ. κβ' 9) ἀναφέρεται ὅτι οἱ συνοδοὶ τοῦ Σαούλ «τὸ μὲν φῶς εἰδεύσαντο... τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι», εἰς τὸν πρῶτον (Πράξ. θ' 7) σημειοῦται, «ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες».

Ἡ διαφορὰ ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ἀντίφασις : α') διότι «τὸ φῶς», ποῦ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν πρῶτον στίχον, δὲν σημαίνει δι' αὐτὸ ὅτι καὶ δὲν τὸ εἶδαν, καὶ β') διότι ὡς πρὸς «τὴν φωνὴν», εἰς τὸν πρῶτον σημειοῦται ἀπλῶς ὅτι τὴν ἤκουσαν, χωρὶς νὰ βλέπουν ἀπὸ ποῦ προήρχετο. Εἰς τὸν δεῦτερον στίχον ἡ φράσις τοῦ Ἀπ. Παύλου «τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν, τοῦ λαλοῦντός μοι» εἶναι δυνατόν νὰ σημαίη ὅχι ὅτι δὲν ἤκουσαν καθόλου, ἀλλ' ὅτι δὲν διέκριναν τί ἔλεγεν αὐτῇ ἡ φωνή, τῆς ὁποίας δὲν ἐγνώριζαν τὴν προέλευσιν.

Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, εἰς τόσον μικρὰς καὶ ἀσημάντους λεπτομερείας δὲν εἶναι παράξενον τὸ νὰ διαφέρουν κάποτε μεταξύ των διηγήσεις, ὡς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος, τῆς ὁποίας τὸ κέντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος δὲν ἀποτελοῦν αὐταί αἱ μικρολεπτομέρειαι καὶ τὴν ὁποίαν ἀφηγοῦνται δύο διὰ

«...Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὁμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντος».

(Ρωμ. 12, 18)

φορα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν καταβάλλον καμμίαν προσπάθειαν διὰ τὴν ἁμοιομορφίαν, ἀλλὰ τὴν ἀφηγοῦνται ὁ μὲν συγγραφεὺς τῶν Πράξεων (β' 7) ὅπως τὴν συνεκράτησε ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην ἀφήγησιν, ὁ δὲ Ἄπ. Παῦλος (Πράξ. κδ' 9) ὅπως ὁ ἴδιος πάλιν ἀντελήφθη ἀπὸ τὰς ὁμολογίας τῶν συνοδῶν του, χωρὶς τοῦτο νὰ αἴρη τὴν ἀξιολογίαν τῆς διηγήσεως, ἣ ὁποῖα ἐπιβεβαιούται μᾶλλον ἐκ τῶν τοιούτων διαφορῶν.

Ἐπὶ δύο παλαιῶν ἐρωτήσεων :

Α') Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 16—17 τῆς 1-9-52 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου» εἰς ἀπορίαν τοῦ αἰδεσιμωτάτου Δημ. Μπουκουβάλα σχετικῆν μετὰ τὴν δι' ἐλαίου ἄλειψιν τοῦ βαπτιζομένου, ἐδόθη ἡ ἐξῆς ἀπάντησις : «Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου ἄλειψις τοῦ βαπτιζομένου δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ Εὐχολόγιον, οὔτε ἀποτελεῖ στοιχεῖον τελετουργίας τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος».

Ἐπ' αὐτοῦ ἔχω ἀντίθετον γνώμην. Φρονῶ δτι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἱερῶς δι' ἐλαίου ἄλειψιν τοῦ βαπτιζομένου εἰς τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ Εὐχολογίου μέρη τοῦ σώματος, ἐπιβάλλεται ἡ ἄλειψις ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ βαπτιζομένου, ἀνεξαρτήτως ἐὰν αὕτη γίνῃ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου ἢ τοῦ Ἱερῶς. Τὴν γνώμην μου ταύτην στηρίζω ἐπὶ τῶν ἐξῆς :

1.—Εἰς τὴν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἱερῶς κρίσιν τοῦ βαπτιζομένου εἰς ὄρισμένα μέλη τοῦ σώματος ἀναγράφεται τὸ ἐξῆς : «Καὶ ὅταν χρισθῇ ὅλον τὸ σῶμα βαπτίζει αὐτὸν ὁ Ἱερῶς...». Ἄρα πρέπει νὰ ἀλειφθῇ δι' ἐλαίου ὀλοκλήρον τὸ σῶμα.

2.—Εἰς τὰ «Ἀπαντα» Συμῶν τοῦ Θεσσαλονίκης «Περὶ τῆς τελετῆς τοῦ Θεοῦ Βαπτίσματος» σελίς 74, ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς : «Ἐπειτα χρίεται ἀπὸ κανένα Διάκονον ἢ ὑπηρέτην ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως εἰς ὅλον τὸ σῶμα, διότι εἰς τοὺς θεῖους ἀγῶνας ὀλοτελῶς ἐτοιμάζεται».

3.—Εἰς τὸ «Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ» τοῦ Κων. Καλλινίκου «Ἡ τελετὴ τοῦ Βαπτίσματος» σελίς 493, ἀναγράφεται τὸ ἐξῆς : «Κατὰ τὸ Βαρθερινὸν Εὐχολόγιον καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐν γένει πράξιν, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἱερῶς ἄλειψιν τῶν ὑποδειχθέντων μελῶν τοῦ βαπτιζομένου, ὁ Διάκονος ἀλείφει τῷ αὐτῷ ἐπορκιστικῷ ἐλαίῳ τὸ σῶμα ὀλοκλήρον. Σήμερον τοῦτο θεωρεῖται ὡς τοῦ ἀναδόχου προνόμιον» καὶ

4.—Εἰς τὰς Κατηχήσεις Κυρίλλου Ἱεροσολύμων ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς : «Εἴτ' ἀποδυσθέντες ἐλαίῳ ἠλείψασθε ἐπορκιστῶ ἀπ' ἄκρων τριχῶν κορυφῆς ἕως τῶν κάτω καὶ κοινωνοὶ ἐγένεσθε τῆς καλλιελαίου Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία Γ. Σωτηρίου «Βαπτιστήριον» (σελίς 220 καὶ 221).

Συνεπῶς ἡ δι' ἐλαίου ἄλειψις ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ βαπτιζομένου ἀποτελεῖ πράξιν τῆς Ἐκκλησίας ἀναγομένην εἰς τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας.

Ἄν ἡ δοθεῖσα ἀπάντησις ἐσκόπει νὰ συστήσῃ ὅτι πρέπει νὰ γίνεται αὕτη, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πράξιν ταύτην ὁ ἀνάδοχος, δὲν θὰ εἶχον ἀντίρρησην. Ἄλλ' ὅπως αὕτη διευτυπώθη δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἄλειψις δι' ἐλαίου ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ βαπτιζομένου.

Β') Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 21 τῆς 15-11-52 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου» εἰς ἀπορίαν τοῦ Αἰδέσ. Γεωργίου Σκευῆ σχετικῆν μετὰ τὴν Προσκομιδὴν, ἐδόθη ἡ

«Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀδελφοί, ἀλλὰ ὁότε τόπον τῇ ὀργῇ.

(Ρωμ. 12, 19)

ἐξῆς ἀπάντησις: «Ἡ νύξις τοῦ Ἄμνου» τῆς Προσκομιδῆς γίνεται ἐμπρός δεξιᾶ ὅπου εἰς τὴν σφραγίδα ἢ συλλαβὴ «ΚΑ».

Δὲν συμφωνῶ. Φρονῶ ὅτι δεξιόν μέρος τοῦ «Ἄμνου» εἶναι ὅπου εἰς τὴν σφραγίδα ἢ συλλαβὴ ΝΙ. Τὸ ΚΑ εἶναι τὸ ἀριστερόν μέρος τοῦ «Ἄμνου». Ὅτι δὲ τὸ ΝΙ εἶναι τὸ δεξιόν, εἰκάζεται καὶ ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὅποιαν λαμβάνει ἡ μερίς τῆς Θεοτόκου παραπλευρῶς τοῦ Ἄμνου, τιθεμένη παρά τὸ ΝΙ. (Παρέστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν Σου). Ἄν τὸ ΚΑ ἦτο τὸ δεξιόν μέρος τοῦ Ἄμνου, τότε ἡ μερίς τῆς Θεοτόκου θὰ ἔπρεπε νὰ τίθεται εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὅποιαν τίθενται τὰ Τάγματα. (Κ. Καλλινίκου ἐνθ. ἀνωτ. «Προσκομιδὴ καὶ Προσκομιζόμενα» σελ. 383).

Ἄρχιμ. Χρυσόστομος Βενετόπουλος
Ἱεροκήρυξ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων

Ἄπάντησις :

Δημοσιεύοντες δλόκληρον τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν διὰ τὰ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, ἅτινα παρέχει ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦ «ἐπορκιστικοῦ ἐλαίου» εὐχαριστοῦμεν καὶ διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐκ παραδρομῆς, προφανῶς, παρεσφύσαντος σφάλματος, ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ πράγματι δεξιῶν μέρους τοῦ «Ἄμνου» τῆς Ἱ. Προσκομιδῆς, περὶ οὗ μᾶς ἔγραψε καὶ ὁ αἰθερ. Σακελλάριος Π. Μιχαηλίδης, ἐφημέριος Βελανιδίων, τὸν ὅποτον ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διὰ τοῦ ἐλαίου χρίσιν δλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ βαπτιζομένου, ὀρθῶς ὁ ἐπιστολογράφος μας ἀποδίδει τὴν ἔνοιαν τῆς ἀπαντήσεως, ἣτις πράγματι ἀνεφέρτετο εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἄναδόχου ἐκτέλεσιν τοῦ κωθήκοντος τούτου, ὁπότε, βεβαίως παύει νὰ ἀποτελῇ μέρος τῆς καθ' αὐτὸ τελετουργίας τοῦ ἁγ. Βαπτίσματος.

Ἐρώτησις :

1. Παρὰ τὴν σαφesoτάτην διάταξιν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ ὅτι τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ βρέφους ἐπιτίθεται αὐτῷ τὸ ὄνομα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν σχετικῆς εὐχῆς, τὸ τοιοῦτον εἰς πλείστας περιοχάς, οὕτως ἢ ἄλλως, δὲν ἐφαρμόζεται, ἀλλὰ ἡ ὀνοματοθεσία ἐπιτελεῖται εἰς τὴν τελευταίαν εὐχὴν τῶν Κατηχουμένων.

Δὲν νομίζετε, ὅτι θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐρρυθμίζετο τὸ ζήτημα, ὥστε τὸ ὄνομα νὰ ἐπιτίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Κατηχήσεως καὶ ὄχι εἰς τὸ τέλος, ἀφ' οὗ πάσαι αἱ εὐχαι προϋποθέτουν, ὅτι τὸ βρέφος, ὅπερ πρόκειται νὰ βαπτισθῇ, ἔχει ἤδη λάβει τὸ ὄνομά του ;

2. Ἐπίσης θὰ ἤθελον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, νὰ συστήσω εἰς τὸν ἀγαπητὸν «Ἐφημέριον» νὰ μὴ παύῃ νὰ τονίζῃ, ὅτι αἱ εὐχαι ὄλων τῶν Μυστηρίων διὰ πλείστους λόγους θεόν νὰ λέγωνται εὐκρινῶς καὶ μὲ νόημα. Αὐτὸ εἶναι γενικὴ ἀπαίτησις τῆς συγχρόνου Κοινωνίας.

Ρίτσα Κορινθίας

Μετὰ πλείστης τιμῆς
Ἱερῆς Π. Δ.

Ἄπάντησις :

1. Πράγματι χρειάζεται μία ἐνιαία καὶ ὁμοιόμορφος τακτοποίησις ὄχι

«Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν».

(Ρωμ. 12, 21)

μόνον τοῦ ζητήματος τῆς ὀνοματοθεσίας, ἀλλὰ καὶ τινων ἄλλων λεπτομερειῶν, σχετιζομένων πρὸς τὰς περὶ τὴν γέννησιν, τὴν βάπτισιν καὶ τὸν ἐκκλησιασμὸν τοῦ βρέφους ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ εὐχῆς. Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πορισμάτων τῆς πείρας τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἐφημερίου» παρέχει ἤδη πλοῦσιον ὄλικόν διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην.

2. Βεβαίως αἱ εὐχαὶ ὄλαι πρέπει νὰ λέγονται «εὐκρινῶς καὶ με νόημα» καὶ δικαίως τὸ ἀπαιτοῦν οἱ χριστιανοὶ μας. Ἄς τὸ προσέξωμεν ὄλοι μας.

Ε. Γ. Μ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδες. Ἰ. Πολέμην, Ἀποίκια Ἄνδρον: Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐχὰς καὶ τοὺς περὶ τοῦ «Ἐφημερίου» ἐνθουσιώδεις λόγους σας.—**Κον Ἀναγνώστην, Πύλν:** Θὰ ἐξετάσωμεν καὶ θὰ σὰς γράψωμεν.—**Κον Γ. Μπεμπήν, Brooklin Mass. (Ἀμερικὴν):** Δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν φύλλον ὡς εὐχαριστοῦμεν δι' ὄλα' νὰ μὰς στέλλετε τακτικά.—**Αἶδες. Ἀ. Ξενιτέλλην, Πλωμάριον (Λέσβου):** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τοὺς καλοὺς σας λόγους καὶ διὰ τὰς εὐχὰς σας ἢ γνώμη σας θὰ δημοσιευθῇ μαζί με τὴν ἀπάντησίν μας.—**Αἶδες. Γεώργ. Βασιλόπουλον, Πύργον:** Θὰ γράψωμεν εἰς προσεχῆς.—**Ἰερέα ὑπαίθρου.** Εἰς ἀνωνύμους ἐπιστολάς δὲν ἀπαντῶμεν, οὔτε δημοσιεύομεν γνώμας στελλομένας ἀνωνύμως. Γράψατέ μας ποῖος εἶσθε, διότι τὰ θέματα εἶναι ἐνδιαφέροντα. Ἡμεῖς δὲν θὰ δημοσιεύσωμεν τὸ ὄνομά σας.—**Αἶδες. Σωτήρον Ἀνυφαντήν, Ἁγιον Θωμᾶν Θηβῶν:** Ἐνεγραφήσαν ἢ Διεύθυνσις τῶν περιοδικῶν ὡς εὐχαριστεῖ συγχαίρομεν.—**Πανος. Ἀρχ. Κ. Σακελλαρόπουλον, Ἱεροκήρυκα, Πρέβεζαν:** Εὐχαριστοῦμεν καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προθυμίαν σας.—**Αἶδες. Ἰω. Ἀννουπάκην, Καστέλλι Κισσάμου (Κρήτην):** Τὸ ἐρώτημά σας διεβιβάσθη εἰς τὸ TAKE καὶ θὰ ἔχωμεν προσεχῶς τὴν ἀπάντησιν. Οὐδεμίαν ὄμως μείωσιν ὄφισαται ἢ σύνταξις κλπ. τῶν ἠσφαλισμένων, ἐνεκα τοῦ γεγονότος, πὺν ἀναφέρετε εἰς τὴν ἐπιστολήν σας. Κακῶς σὰς ἔχουν πληροφορήσει. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς περὶ τοῦ «Ἐφημερίου» καλοὺς σας λόγους.—**Αἶδες. Ἀθαν. Σαλγκάμην, Ἀγ. Ἀναργύρου Λαρίσης:** Εὐχαρίστως νὰ ἐνδιαφεροῦμεν. Ὅπως γνωρίζετε ὄμως, τὸ θέμα τῶν εἰκόνων εἶναι ζήτημα τέχνης καὶ ὄχι μόνον διαστάσεων καὶ, συμφώνως τῷ Νόμῳ κλπ., πρέπει νὰ ἐγκριθοῦν ἀπὸ τὴν Μητροπόλιν πρὸ τῆς τοποθετήσεώς των.—**Αἶδες. Μ. Κουλούρην, Λευκίμην:** Ἡ «Θ. Λειτουργία» ὡς ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς τῇ 7-11-52.—**Αἶδες. Ἀντωνόπουλον, Ἀγ. Μαρίναν Κισσοῦ:** Αἰτηθέντα βιβλία καὶ εἰκόνες ἀπεστάλησαν τῇ 19-1-53.—**Αἶδες. Ἐφημέριον Ἰ. Ναοῦ Ἀγ. Χαράλαμπους, Ρέθυ:** Αἰτηθέντα βιβλία ἀπεστάλησαν τῇ 19-1-53. Ἀπομένει εἰς χεῖράς μας ὑπόλοιπον δοχ. 3.000. Γνωριστέ μας τρόπον διαδέσεώς του.—**Ἰερομ. Καρλ. Δάβιαν, Πεσθῶρι:** Τόμος «Ἐφημερίου» ἀπεστάλη.—**Αἶδες. Β. Βασιλόπουλον, Λουτρόν:** «Ἐφημέριος» ἀπεστάλη.—**Αἶδες. Ν. Τσοιλιδάκην, Κουνουπιά:** Ἐνεγραφήτε. Συγχαίρομεν θερμοτάτα διὰ προσπαθείας σας. Ἐλήφθησαν καὶ τὰ χροῖματα.—**Αἶδες. Οἶκον. Γ. Γιαλουράκην, Νάπην:** Ἐνεγραφήτε. Συγχαίρομεν θερμοτάτα διὰ προσπαθείας σας.—**Αἶδες. Σ. Νεουλάκον, Ἀργιόνιον:** Ἐνεγραφήτε χροῖματα ἐλήφθησαν. Συγχαίρομεν διὰ προσπαθείας σας.—**Αἶδες. Παπαβενετίου, Μάτι:** Βιβλίον ἀπεστάλη τῇ 30-12-52. Ἀπομένει εἰς χεῖράς μας ὑπόλοιπον δοχ. 2.000 χροῖματα ἐλήφθησαν. Διὰ χροῖματα ἴδετε «Ἐφημέριον».—**Ἐνα Παπᾶν, Πύργον:** Ἀποστείλατε ἀκριβῆ διεύθυνσιν, διὰ νὰ

σας ταχυδρομησωμεν αντίτυπα Κ. Διαθήκης.—**Αίδεο. Ι. Μηλιαράν**, Ἐνω Βιάννον: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν «Τὸ Χαροῦμενο Σπίτι».—**Αίδεο. Β. Σταυριανάκη**, Δρυμίσκον: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν «Τὸ Χαροῦμενο Σπίτι», σὰς ἀπεστάλη δὲ ἀπὸ 1-3-52, ἐξαντληθέντων τῶν 2 πρώτων τευχῶν.—**Αίδεο. Γ. Παπαθανασίου**, Αἰλωνάριον: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι», διὰ 5 φύλλα. Γνωρίσατέ μας ὀνόματα συνδρομητῶν.—**Αίδεο. Ἀπ. Βασδέκη**, Βουμοχώριον: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι». Διὰ τὸ ΤΑΚΕ θὰ λάβετε ἰδιαιτέραν ἀπάντησιν.—**Αίδεο. Γ. Παπακωνσταντίνου**, Γονοῦσαν: Ἐνεγράφητε εἰς τὸ Χαρ. Σπίτι. Ἀπὸ «Τὰ Χαρ. Παιδιά» σὰς ἀποστέλλονται 10 φύλλα.—**Αίδεο. Σ. Σισσοβίκη**, Παπαδάτες: Συγχαίρομεν θερμότητα δι' ἐπιδειχθῆν ἑνδιαφέρον συγκεντρώσεως συνδρομῶν. Σὰς ἀπεστάλην καὶ γράμμα.—**Αίδεο. Ι. Παπαδόπουλον**, Πατσιανόν: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι». Ἀπεστάλησαν ἐπίσης 10 ἀπὸ «Τὰ Χαρ. Παιδιά» καὶ εἰκόνες. Συνδρομὴ διὰ κληρικούς ὥρισθη εἰς δρχ. 20.000 ετησίως.—**Αίδεο. Πρωτοπρεσβ. Γ. Πλουμίδην**, Λαγούτα: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι». Τὸ «Μέγα Ὁρολόγιον» ἀπεστάλη.—**Αίδεο. Οἶκον. Π. Πατέλον**, Ἀργίριον: Εὐχαριστοῦμεν δι' εὐχὰς καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ ἑνδιαφέρον σας περὶ ἐγγραφῆς τῶν ἐνοριτῶν σας εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι». Χρήματα ἐλήφθησαν.—**Αίδεο. Χ. Παπαχαλαμπους**, Ἐνω Βάθεια: Συγχαίρομεν διὰ προθυμίαν συγκεντρώσεως συνδρομῶν τοῦ οἴκου. περιοδικοῦ. Τὰ λοιπὰ ἐτακτοποιήθησαν.—**Αίδεο. Παπαγεωργίου**, Βούσες: Χρήματα ἐλήφθησαν ἢ Δίσις σὰς εὐχαριστεῖ.—**Ἄνδρ. Μπερώνην**, Κάροστον: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι», ἐλήφθησαν καὶ τὰ χρήματα.—**Αίδεο. Ἄνδρ. Παπουτσῆν**, Πετροῦνια: Ἐνεγράφητε εἰς «Τὸ Χαρ. Σπίτι», ἐλήφθησαν καὶ τὰ χρήματα.—**Αίδεο. Δ. Ἀσημακόπουλον**, Λιμνίσιον: Ἐνεγράφητε ὡς καὶ ὁ κ. Γιανν., ἐλήφθησαν καὶ τὰ χρήματα.—**Αίδεο. Ἄγγ. Κοζώρη**, Βραχνεῖκα: Διεύθυνσις διωρθώθη, «Ἐφημέριος» 1952 ἀπεστάλη.—**Αίδεο. Χρ. Μέμεργκαν**, Νεοχώριον: Χρήματα συγκεντρωθειῶν συνδρομῶν τοῦ οἴκου. περιοδικοῦ ἐλήφθησαν διὰ χειρὸς τοῦ νιού σας. Ἡ Δίσις σὰς εὐχαριστεῖ.—**Αίδεο. Μ. Ψαρουδάκη**, Ἀποδοῦλον: Ἡ καθυστέρησις ὀφείλεται εἰς τὴν μὴ ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν.—**Αίδεο. Ἡρ. Ἀθ. Γεωργίου**, Βατοχώριον: Χρήματα ἐλήφθησαν. Διὰ τὰ σημειούμενα παραπέμπομεν εἰς τὸ σχετικὸν ἄρθρον, σελ. 12 τοῦ τελευταίου τεύχους τοῦ «Ἐφημερίου».—**Αίδεο. Α. Μαραγκουδάκη**, Βουκολιές: Εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν ἐνεγράφητε. Τὸ «Ἰερατικόν» στοιχίζει δρχ. 40.000, ἡ δὲ «Λειτουργία τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου» δρχ. 1.500. Γράψατέ μας τὶ ἀκριβῶς θέλετε.—**Αίδεο. Οἶκον. Ἱ. Θεοδορίδην**, Γρεβενά: Ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν.—**Αίδεο. Σπ. Γρηγορόπουλον**, Ἀγίουσ Δέκα: Δύνασθε νὰ τὰ ἀποστείλετε διὰ ταχ. ἐπιταγῆς ἢ διὰ γραμματοσήμων.—**Αίδεο. Παν. Κασιόλαν**, Βησοάνην: Συνδρομὴ κ. Ἀρμπύρου ἐλήφθη. Τὸ ἐπὶ πλέον εἰσπραχθῆν ποσὸν ἐκ δρχ. 10.000 θὰ συνυπολογισθῆ εἰς τὸ 1953.—**Αίδεο. Δημ. Παυλίκον**, Πηγάς: Ἐνεγράφητε. Συγχαίρομεν θερμότητα δι' ἐγγραφῆν ἐνοριτῶν σας εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν.—**Αίδεο. Ἱ. Δευθεριώτην**, Πέλεκας: Ἐλήφθησαν. Συγχαίρομεν δι' ἐγγραφῆν ἐνοριτῶν εἰς τὸ οἶκον. περιοδικὸν καὶ διὰ συγκέντρωσιν συνδρομῶν.—**Αίδεο. Χρ. Τζανιδάκη**, Χαμαλίζιον: Ἐστάλησαν ἀπὸ 1.1.52. Εὐχαριστοῦμεν θερμότητα ἐκ μέρους τῆς Δίσεως.—**Πανσο. Ἀρχιμ. Ἄγγελ. Γεωργακόπουλον**, Χαρβάσιον: Ἐνεγράφητε, χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν ὁμοίως.—**Αίδεο. Γ. Κούκλην**, Πλάτανον: Ἐνεγράφητε, χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν ὁμοίως.—**Αίδεο. Γ. Τάρην**, Ἐράτεια: Χρήματα ἐλήφθησαν. Συγχαίρομεν θερμότητα διὰ συγκέντρωσιν συνδρομῶν οἴκου. περιοδικοῦ.—**Αίδεο. Ἱ. Κιντάνην**, Ἄβρον: «Ἐφημέριος» 1952 ἀπεστάλη τῆ 24.1.53.—**Αίδεο. Β. Πανόπουλον**, Ἀσπρόκαμπον: «Λειτουργία Ἱ. Χρυσοστόμου» ἐστάλη τῆ 22.1.52.—**Διάκ. Ἀρ. Χρυ-**

οικόν, Αιδηρών : Τόμοι « Ἐφημερίου » 1952 ἐστάλησαν τῇ 22.1.53.— **Διάκ. Τρ. Τριανταφύλλου**, Χαλκίδα : « Ἐφημέριος » 1952 ἐστάλη τῇ 21.1.53.— **Αἶδες. Ἰ. Παπαμιχαλάκη**, Ἀποκορώνου : Ἐνεγράφη, χορήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν ἐκ μέρους τῆς Δίσεως.— **Αἶδες. Σ. Μοσχολιδάκη**, Κάστρου : Ἐνεγράφη, εὐχαριστοῦμεν ὁμοίως θεομότατα. Συνδρομὴ ἐνοριῶν σας δύναται νὰ καταβληθῇ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, ὡς καὶ εἰς 2 ἑξαμηνιαίας δόσεις.— **Αἶδες. Οἶκον. Θ. Πιροπρῆν**, Γέφυρα. Χορήματα ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν θεομότατα ἐκ μέρους τῆς Δίσεως.— **Αἶδες. Σπ. Καραγιάννη**, Στερόν : Ἐνεγράφητε εὐχαριστοῦμεν θεομότατα διὰ προσπαθείας σας.— **Ἱερομ. Ἰ. Καραγιάννη**, Μύτικα : Χορήματα συνδρομῆς ἐλήφθησαν καὶ συγχαίρομεν θεομότατα διὰ προσπαθείας σας. Τὸ ζητούμενον βιβλίον εἶναι δυσεύρετον.— **Αἶδες. Γρ. Κρίστην**, Κροκύλειον : Ἐνεγράφητε, χορήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν ἐκ μέρους τῆς Δίσεως.— **Αἶδες. Οἶκον. Χρ. Φιλίππου**, Βέλλιανη : Ἐνεγράφητε. Ἀποστείλατε διὰ ταχ. ἐπιταγῆς.— **Αἶδες. Ἀντ. Νίκαν**, Ξηροπηγῆν : Ἐγένετο ἡ διόρθωσις.— **Αἶδες. Χρ. Κοναξῆν**, Σύβρα : Ἐνεγράφητε, ὡς καὶ ὁ κ. Ἀλεξόπουλος. Συγχαίρομεν θεομότατα.— **Αἶδες. Κ. Μενοῦνον**, Ἀκράταν : Ἐγένοντο τὰ δέοντα. Εὐχαριστοῦμεν θεομότατα ἐκ μέρους τῆς Δίσεως.— **Αἶδες. Γ. Παπακωνσταντίνου**, Ἐρέτριαν : Συγχαίρομεν θεομότατα δι' ἐγγραφῆν ἐνοριῶν σας εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν.— **Αἶδες. Ἐμμ. Ἀλεξάκη**, Ἄνω Ἀσίτας : Ἐνεγράφητε. Εὐχαριστοῦμεν θεομότατα διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους.— **Αἶδες. Οἶκον. Ἰ. Φιλιππακόπουλον**, Πλάτσα : Ἐνεγράφητε. Χορήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς ἐνθαρρυντικούς σας λόγους.— **Αἶδες. Πρωθ. Σπ. Παπαδάκη**, Γέροερον : Εὐχαριστοῦμεν, ἐνεγράφητε.— **Αἶδες. Π. Παγωνίδην**, Ἐνεγράφητε. Συγχαίρομεν διὰ προσπαθείας σας.— **Αἶδες. Α. Μπονέλην**, Μοσχολούριον : Ἐγένοντο αἱ διορθώσεις.— **Αἶδες. Σακελλ. Σπ. Ἀθανασίου**, Ν. Ἀοτάκη : Ἐστάλη τὸ βιβλίον.— **Αἶδες. Θεοφ. Πιστόρην**, Σαρακίαν.— **Αἶδες. Εὐαγγ. Παπαευθυμίου**, Λογγάκι.— **Αἶδες. Ν. Τσουγκριάνην**, Κασορί.— **Αἶδες. Π. Πρέκαν**, Καριεράδον (Θήρας).— **Αἶδες. Ἀντ. Βασιλάκον**, Ἀοξάτα.— **Αἶδες. Γ. Παπαθανασίου**, Μακροχώριον.— **Αἶδες. Κ. Δεστεμπασίδην**, Ἐλευθεροχώριον.— **Αἶδες. Γ. Κωνσταντόπουλον**, Κόκκινον.— **Αἶδες. Κ. Τσακαλίδην**, Δόμηρον.— **Αἶδες. Γ. Κακαρέτσαν**, Ρόδιον.— **Αἶδες. Σ. Τσουκαλιᾶν**, Καββαδάτες.— **Αἶδες. Ἰ. Ψαγκαράκη**, Σαντοῦρια.— **Αἶδες. Γ. Παπαδάκη**, Βούσος.— **Αἶδες. Κ. Παπανῆκον**, Ἐπαινεϊανά.— **Αἶδες. Β. Σπηλιόπουλον**, Κορτοβάζαιναν.— **Αἶδες. Γ. Καναβάκη**, Σταυροχώρι.— **Αἶδες. Χρ. Χριστουλάκη**, Νήπους.— **Αἶδες. Η. Μουτζούρη**, Ράχες Γορυνίας.— **Αἶδες. Ἐπ. Γιαννέλον**, Μπουρλέσια.— **Αἶδες. Κων. Αυτόπουλον**, Ἀσπρόχαμπον.— **Αἶδες. Ν. Καφετζάκη**, Λούμαν : Ἐνεγράφητε εἰς τὸ οἶκον. περιοδικόν « Τὸ Χαρούμενο Σπίτι ». Ἡ Διεύθυνσις σας εὐχαριστεῖ.

Ο "ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ,,

ἔλου τοῦ πρώτου ἔτους (1952), δεμένος εἰς κομψὸν τομίδιον, στέλλεται, χωρὶς ἄλλα ἔξοδα, εἰς ὅποιον ἐμβάση δρχ. 10.000

“ΤΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ,,

τὸ μηνιαῖον περιοδικόν, πὸν ἐκδίδει ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς κάθε ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, μὲ τὴν φροντίδα τῶν Ἐφημερίων μας.

Ἐπίκληρος ὁ τόμος τοῦ 1952, μὲ καλλιτεχνικὸν ἐπίχρυσον ἐξώφυλλον, δεχ. 35.000.

“ΤΑ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ,,

τὸ περιοδικὸν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ διαβάξεται τακτικὰ ἀπὸ ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα.

Τιμὴ κάθε φύλλου δεχ. 600

Ἐπίκληρος ὁ τόμος τοῦ 1952 μὲ καλλιτεχνικὸν ἐπάργυρον ἐξώφυλλον δεχ. 8.000

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ γράφοντες διὰ τὸν «Ἐφημέριον» νὰ ἔχουν ὑπ’ ὄψει, ὅτι γλῶσσα τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ἡ ἀπλὴ καθαρεύουσα. Τὰ χειρόγραφα δεόν νὰ εἶναι εὐανάγνωστα καὶ ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὄψεως τοῦ χάρτου γεγραμμένα. Δημοσιευόμενα δὲ ἢ ὄχι, δὲν ἐπιστρέφονται.

Χάριν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἔχουν συγκεντρωμένην τὴν ὕλην τοῦ «Ἐφημερίου» ἐξετυπώθη ἰδιαιτέρως ὁρισμένος ἀριθμὸς ἀντιτύπων ὄλων τῶν φύλλων τοῦ 1952, τὰ ὁποῖα ἐδέθησαν εἰς ὠραῖον τόμον. Τιμὴ ἐκάστου δεχ. 10.000. Ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν ἐξόδων εἰς πάντα αἰτοῦντα.

Δι’ ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον: Πρὸς τὸν Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον, Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιῶν 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.